



Magazine van het Bisdom Haarlem-Amsterdam

FEBRUARI
2026

1

SAMENKERK

SK



8

Interview
mgr. Jan van
Burgsteden

16

Welkom
bij de Kerk

34

Bijzonder
Volendams
winkeltje

SK

FEBRUARI
2026
1



Magazine van het bisdom Haarlem-Amsterdam

SAMENKERK



Foto voorzijde: Wim Haze

Colofon

SamenKerk is het magazine van het Bisdom Haarlem-Amsterdam en verschijnt zes keer per jaar. Nummer 1 van 2026 – jaargang 51. De volgende uitgave verschijnt op 2 april 2026.

Redactie

<vacant> (hoofredactie), Eric van Teijlingen (tijdelijk eindredactie), Chris Bond, Eugene Jongerden, Jerry Keuss (redactiesecretariaat).

Medewerkers

Mariska Adrichem, Ada Bakker, Michel Bakker, Anneke Donkers, Leo Fijen, Ingrid Henkemans, Marcel Poorthuis, Vera Schneijderberg.

Redactieadres

SamenKerk • Postbus 1053, 2001 BB Haarlem
Telefoon • 023-5112600 Fax • 023-5112629
IBAN • NL86 ABNA 0230 8523 19
E-mail • samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Abonnement

Abonnementenadministratie • 023-5112600.
Zes nummers *SamenKerk* • € 39,- per jaar
Zes nummers *SamenKerk* in het buitenland € 49,- per jaar

Advertenties

Redactie *SamenKerk*
samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Grafisch ontwerp

Impulsar strategy & design • www.impulsar.nl

Technische realisatie

Vanderperk Groep • www.vanderperk.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen; verantwoordelijken kunnen reageren via het redactieadres.

ISSN 1384-8747

Interview mgr. Jan van Burgsteden sss

8



Al 65 jaar komen katholieken in actie tijdens de Vastentijd voor mensen, die het minder hebben.

Met onze oud-hulpbisschop (vorig jaar 90 jaar geworden en 25 jaar bisschop) blikken we terug op zijn leven en onverwachte benoeming.

Vastenactie 65 jaar

14



SamenKerk al 50 jaar uw bisdomblad. Neem een 'gouden abonnement' op SamenKerk. U betaalt eenmalig € 50,00 voor jaargang 2026 én 2027. Aanbieding geldig tot 15 februari 2026. Die kans komt maar eens in de 50 jaar voor! Info: samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Welkom bij de Kerk

16



Nienke Grummels (21)
werd op 4 januari
gedoopt. Wat heeft het
geloof haar gegeven?

Bijzonder winkeltje

34



Soms moet je van huis
zijn om je geloof van
thuis te verdiepen of
te herontdekken.

Maak 'ns een bedevaart

30



Vlakbij de St.-Vincentius-
kerk in Volendam vind je
een bijzonder winkeltje.
We nemen er een kijkje.

Gaat u met onze bisschop mee naar Lourdes?

Lourdes maakt je een ander mens. 't Wonder is niet zo zeer de genezingen, maar dat de zieke of oudere pelgrim (in de rolstoel) opgericht wordt en de gezonde en lopende zich kleiner maakt en ze elkaar zo kunnen ontmoeten in de grot, bij de vieringen en in het stadje. Van 13 t/m 18 september gaan verschillende pelgrims- en Lourdesgroepen uit vele delen van ons bisdom naar Onze Lieve Vrouw van Lourdes en de heilige Bernadette. Gaat u mee met ons mee? Ik hoop u graag in Lourdes te mogen begroeten en ontmoeten.

Mgr. Jan Hendriks



En verder

- 4 Wat ik u zeggen wil
- 6 Kort nieuws
- 12 Cursussen op het Bonifatius Instituut
- 13 Stille Omgang
- 18 Parels uit de schattengrot
- 20 Inspiratie
- 23 Synodaliteit:
Luisterendopweg.nl
- 24 Hoe ontvangen wij
de communie?
- 26 Kathedralen en basilieken:
het Aartsbisdom Utrecht
- 28 Geboekt
- 32 Uit de kunst
- 37 Puzzel
- 38 Personalia
- 39 Agenda

Een Moeder feliciteert haar Dochter

Bisdom Rotterdam bestaat 70 jaar

Zeventig jaar geleden op 2 februari 1956 heeft ons bisdom grote veranderingen ondergaan: Zuid-Holland en een deel van Zeeland werden afgesplitst van wat toen het bisdom Haarlem heette en het bisdom Rotterdam werd opgericht. Het Gooi kwam bij het bisdom Haarlem.



Bisdom Rotterdam

G

eboren in 1954 in Leidschendam werd ik nog gedoopt in het 'Haarlemse'.

Later, in 1979, werd ik priester gewijd voor het bisdom Rotterdam. Er is momenteel in ons bisdom nog één priester in leven, die vóór de deling

van het bisdom is gewijd. Van harte feliciteren we de bisschop mgr. Hans van den Hende en het bisdom Rotterdam met deze mijlpaal, wat daar wordt gevierd met een jubileumjaar dat op 1 februari begon. Maar waarom worden in de Kerk bisdommen gesplitst en, tegenwoordig, stellen sommigen ook de vraag of er in onze tijd van secularisatie en een kleiner wordende Kerk bisdommen niet moeten samengaan?

Mgr. Hendriks (bisschop van Haarlem-Amsterdam) en mgr. Van den Hende (bisschop van Rotterdam) concelebreren bij diocesaan heiligdom O.L.V. Ter Nood, Heiloo

Ver weg

Voor sommige parochies is het bisdom nog steeds iets wat als 'ver weg' voelt, een verre instantie die je de schuld kunt geven van alles wat er fout gaat. Zo wordt er nog weleens gezegd (of gemopperd) dat 'een kerk dicht moet van het bisdom'. Of dat de financiële tekorten komen 'door de hoge afdrachten aan het bisdom'.

Maar die informatie klopt niet helemaal. Zo is het in ons bisdom zo geregeld dat de honorering van de priesters en andere pastoraal krachten niet door de parochie zelf direct wordt betaald, maar via een instelling van het bisdom (RCF), die de loonadministratie en werkgeverstaken van de parochies overneemt. Dat heeft veel praktische



**Kerk-zijn is
een gemeenschap
rond de Verrezen
Heer**

voordelen maar het heeft soms tot gevolg dat die loonkosten worden gepresenteerd als 'afdracht aan het bisdom', terwijl het in feite gaat om de honorering van de eigen pastoor.

Het sluiten van een kerk is geen beslissing, die 'van bovenaf' wordt opgelegd. Een kerk openhouden kan alleen als er voldoende financiën zijn, voldoende vrijwilligers en kerkgangers. Als die beginnen te ontbreken, is duidelijk dat de parochie genooddaakt is voor zo'n situatie oplossingen te zoeken. Daarover worden de parochianen gehoord. Wat zien zij als een goede oplossing voor deze situatie? Pas daarna zal de parochie een verzoek doen om de kerk bijvoorbeeld 'aan de eredienst te onttrekken'. En de bisschop neemt pas een beslissing nadat het verzoek in de priester-raad is besproken.

Gemeenschap en zorg

Hieruit kun je al wel afleiden hoe de katholieke Kerk naar parochies kijkt: parochies zijn levende gemeen-

schappen van gelovigen met een herder, een pastoor, bijgestaan door andere priesters, diakens, catechisten en gelovigen, die de gelovigen begeleiden en steunen op hun weg met de Heer. De sacramenten zijn hierin heel belangrijk, met als centrum en hoogtepunt de viering van de eucharistie, de verkondiging van het evangelie, de pastorale zorg voor zieken, ouderen, gezinnen, kinderen en jongeren, de inzet voor de caritas – dat is de zorg voor armen en mensen die in moeilijkheden verkeren – en de pastoraal en vieringen bij doopsel, huwelijk of overlijden. Daar komt tegenwoordig ook in grote mate de zorg en aandacht bij voor de jongeren, die zich tot de Kerk wenden en katholiek willen worden. Kerk-zijn is niet allereerst een gebouw, maar vooral iets wat je samen doet, het zijn van een gemeenschap rond de Verrezen Heer.

Bisdom: Samen Kerk

Dat geldt ook voor het bisdom en de bisschop. Het bisdom is een gemeenschap van gelovigen. Het is voor de bisschop belangrijk om herder te kunnen zijn en de parochies te leren kennen en mee te kunnen leven. Natuurlijk moet een bisdom niet te klein zijn, omdat het in staat moet zijn om allerlei taken te realiseren, die bij een bisdom horen. Daarvoor zorgen de medewerkers van de diocesane curie. Maar het bisdom moet ook liever niet te groot zijn zodat de bisschop in staat kan zijn om als herder de mensen nabij te zijn. Het bisdom moet niet te 'ver weg' zijn. In grotere bisdommen worden daarom vaak hulpbisschoppen aangesteld.

Samenvoegen?

Dat waren belangrijke redenen om in 1956 het bisdom Rotterdam van het bisdom Haarlem af te splitsen. Is nu dan de tijd gekomen om bisdommen samen te voegen? Nog steeds tellen onze beide bisdommen zo'n 400.000 katholieken en ook naar heel de samenleving toe heeft het bisdom de taak om het evangelie te verkondigen. Er is dus geen onmiddellijke noodzaak om zo'n stap te zetten. En voor de toekomst? Het zou kunnen, maar het is uiteindelijk de paus die hierin beslist.

Maar voor nu: hartelijke felicitaties aan het bisdom Rotterdam! ■

*Bisschop Johannes
Hendriks*



70 jaar

Op 2 februari is het zeventig jaar geleden dat paus Pius XII, in 1956, besloot tot een bisschoppelijke herindeling in Nederland. Van een deel van ons bisdom werd het bisdom Rotterdam opgericht (zie pag. 4 – red.). Van het aartsbisdom werden de provincies Groningen, Friesland en Drenthe afgesplitst en het bisdom Groningen opgericht, later het bisdom Groningen-Leeuwarden. En 't Gooi kwam van het aartsbisdom bij ons bisdom.

Nieuwe jongerenwebsites

Bekende kerkelijke websites voor jongeren, zoals die van JongKatholiek en van het diocesane jongerenpastoraat, zijn met ingang van dit jaar vernieuwd en verbeterd.

www.jongkatholiek.nl
www.rkkerk.nl/jongkatholiek
www.jongbisdomha.nl



800 jaar sterfdag Franciscus van Assisi

Dit jaar is het op 3 oktober achthonderd jaar geleden dat Sint-Franciscus van Assisi stierf. Gedurende dit Franciscusjaar staan verschillende activiteiten op het programma, zoals de vertoning van zijn relieken van 22 februari t/m 22 maart in de aan hem gewijde basiliek in Assisi. Eerdere jaren stonden al in het teken van Sint-Franciscus. Zo werd in 2023 de eerste viering met een kerststal herdacht, door hem in Greccio geïntroduceerd; in 2024 stond men in La Verna stil bij de wonderbaarlijke stigmatisatie van de heilige; en in 2025 was het acht eeuwen geleden dat hij zijn beroemde lofzang op de schepping ('Zonnelied') schreef.

Wierookvat en wijnvat voor Akersloot

Bij een inbraak in de parochiekerk van Akersloot werden o.a. het wierookvat en -scheepje en het wijnvat gestolen. Maar een kerk kan niet zonder. Een van de Egmondse kerken gaf Akersloot een nieuwe set liturgisch vaatwerk, waar ze er erg blij mee waren. Er moest wel wat gepoetst worden. Na vele uren kregen alle objecten hun glimmende glans terug, zodat ze in Akersloot weer voorzien zijn.



Oriëntatiedag seminarie

Het St.-Willibrordseminarie in Heiloo organiseert op zaterdag 7 maart een Oriëntatiedag voor iedereen die priester wil worden of een priesterroeping wil onderzoeken. In het programma is ruimte om de seminaristen, de rector, de spiritueel en de bisschop te leren kennen en je vragen te stellen. Voor meer informatie en aanmelding: rector Jeroen de Wit (rector@willibrordseminarie.nl | 06-40125490).

Lieddag in Vijfhuizen

Voor iedereen die van zingen houdt, wordt op zaterdag 14 februari om elf uur in de St.-Augustinuskerk in Vijfhuizen voor de leden van de parochiële koren en andere zangliefhebbers een lieddag gehouden onder leiding van Tom Löwenthal. Info: www.st-gertrudis.nl/nl/st-augustinus



Foto: parochie Nes a/d Amstel

Dreikoningenfeest in Nes aan de Amstel

Terwijl Nederlandse kinderen Sinterklaas uit Spanje vieren, kijken veel Spaanstalige kinderen uit naar de drie koningen. Voor deze kinderen, opgegroeid in Nederland maar met Spaanse wortels, organiseerde de parochie van Nes a/d Amstel een speciale ontmoeting met de Wijzen uit het Oosten. Er werden kerstliedjes gezongen in alle talen. Het hoogtepunt? De aankomst van de Wijzen, die voor elk kind een cadeautje meebrachten. Een prachtige Dreikoningen-traditie, die culturen verbindt.



Foto: Wim Koopman

Nieuwjaarsreceptie 2026

Het winterweer speelde vrijdag 9 januari de verder geanimeerde nieuwjaarsreceptie van het bisdom en het militair ordinariaat wat parten. Dus, kon u er niet bij zijn, u vindt veel foto's op de bisdomwebsite.

A graphic for a youth camp. It features a large, stylized '3IN1' logo in blue and yellow. The background is a collage of images showing children and young people in various settings, including a group of children sitting on a bench and a young man looking down. The text 'Tienerkamp' is written in blue at the bottom left.

Tienerkamp

Van 20-22 februari wordt voor jeugd en jongeren (12-15 jaar en 16-18 jaar) in het Julianaklooster (Heiloo) het tienerkamp *BreakThrough* gehouden met een programma van gezelligheid, spellen, gebed en catechese. Het thema is '3-in-1' over de Heilige Drie-Eenheid.

A photograph of Mgr. Jan van Burgsteden s.s.s., an elderly man with glasses, wearing a dark blue clerical suit with a white collar. He is sitting at a table with a checkered tablecloth, his hands clasped in front of him. In the background, there is a bulletin board with various papers pinned to it, and a large potted plant. The lighting is soft and indoor.

Mgr. Jan van Burgsteden s.s.s.

In Zijn handen ligt mijn tijd

Afgelopen 8 december werd Mgr. Jan van Burgsteden s.s.s. negentig jaar. Vorig jaar september was hij ook vijfentwintig jaar bisschop. Samen-Kerk zocht onze geliefde oud-hulpbisschop daags na zijn verjaardag op voor een mooi en warm gesprek in zijn bescheiden kamer in de pastorie van de Begijnhofkapel, waar hij met drie medepaters woont. Hoe kijkt hij terug op zijn leven en priesterschap?

M

onseigneur, van harte gefeliciteerd met uw verjaardag. Psalm 90 vers 10 zegt: De dagen van onze jaren omvatten zeventig jaren, voor de krachtigsten tachtig jaren. U bent

negentig geworden. Waar haalt u uw kracht vandaan?

Mgr. Jan van Burgsteden: "Toen ik zondag 30 november, de eerste zondag van de Advent, opstond, hoorde ik een stem in mij: 'Jan, waar komt je energie vandaan?' En ik dacht meteen: uit de zijde van Jezus' lichaam. Johannes beschrijft hoe, toen Jezus aan het kruis stierf, een van de soldaten zijn zijde doorstak met een lans er bloed en water uit kwam (Joh. 19,34). Als kind heb ik geleerd dat de eucharistie voor je zielenheil is, maar in mijn ouderdom ervaar ik dat het lichaam van de God-Mens ook mijn lichamelijke versterkt en niet alleen mijn ziel. Aan het begin van de Advent heb ik in één dag de encyciek *Dilexit nos* van paus Franciscus over de menselijke en goddelijke liefde van het Heilig Hart van Jezus Christus als een bezinning gelezen. En ik heb er bij een bijeenkomst van jongeren hier in het



Begijnhof over verteld. Kern van ons geloof en leven, en dus onze levenskracht, is dat God dorst naar liefde voor ons. Dat komt zo duidelijk naar voren in deze prachtige encyciek van de vorige paus over het Heilig Hart van Jezus. Sinds 1975 wordt er studie gedaan naar neuro-cardiologie, wat bevestigt dat er een heel sterke relatie is tussen het verstand en het hart. En dat medisch veld krijgt steeds meer erkenning: het hart voelt je, beweegt met je, bidt in je. Dat bevestigde voor mij wat ik ooit intuïtief heb aangevoeld.”

In veel regio's en dorpen in ons bisdom zou men zeggen: van wie bin je er ientje?

“Ik ben geboren op 8 december 1935 in Terschuur nabij Barneveld. Later verhuisden we naar Achterveld. 8 December is een katholieke hoogfeestdag. Mijn moeder ervaarde dat ook zo. Bij mijn doop kreeg ik de namen Johannes (naar de vader van mijn moeder), Gerardus (naar een broer van mijn moeder, die Broeder was bij de Congregatie Maria Onbevlekt Ontvangen in Maastricht) en Maria vanwege het hoogfeest op mijn geboortedag. Ik ben geboren

in een boeregezin met uiteindelijk tien kinderen. Dat was normaal in die tijd. Mijn vader zei wel eens: waar er acht aan tafel kunnen, passen er ook tien. Ons gezin telde drie meisjes en zeven jongens (net zoals bij mijn vader thuis). De eerste was een meisje, Johanna Aleida, maar zij kreeg longontsteking en overleed met zes weken. Ik hoor mijn moeder ons nog vertellen dat ze al begon te gloeien maar dat hulp te laat kwam. En Kees, een jongetje na mij, is op zijn geboortedag gestorven. ‘Hij is veel te blauw, die gaat sterven’, zei mijn moeder terwijl hij de nooddoop ontving van de vroedvrouw. Dat was toch heel erg verdrietig allemaal, maar het was in die tijd niet gebruikelijk dat ouders met de kinderen zo spraken over hun leven.”

Wat herinnert u zich van uw priesterroeping?

“Mijn oudste broer ging, zoals toen gebruikelijk was, naar het kleinseminarie van het aartsbisdom. Hij werd naar Apeldoorn gestuurd. Ik ben de een na oudste zoon. Als kind van zeven of acht jaar heb ik mijn Eerste H. Communie gedaan. In die tijd was er voor alle kinderen

om kwart vóór acht in de kerk de schoolmis. Ik weet nog dat er een stervende in mij zei: ik moet priester worden. Ik vertelde dit vader terwijl we op de akker aan het werk waren, maar hij reageerde er totaal niet op. Helemaal niet. Alsof hij mij gewoon niet gehoord had. Aan het einde van de basisschool vroeg hij me: ‘Jan, wat wil je worden?’, waarop ik antwoordde: ‘Pa, dat weet je toch!’. Hij zei toen: ‘Dan moeten we opschieten.’ Mijn vader meldde mij in Apeldoorn aan voor het kleinseminarie, waar ik een toelatingsexamen moest doen en een psychologische test. Ik slaagde voor dat toelatingsexamen maar de test wees uit: Jan is te traag van geest. Dus ik werd niet toegelaten. Mijn ouders hebben toen met de pastoor gesproken. Wat moeten we er mee aan? Hij kwam zelf uit de buurt van Apeldoorn, waar hij gezinnen kende die kinderen hadden op het kleinseminarie van de paters van het Heilig Sacrament. ‘Daar past Jan’, had hij tegen mijn ouders gezegd. En zo ging ik in het najaar van 1948 naar het kleinseminarie nabij Boxmeer. Het voelde als een emigratie. Zo’n rot end van huis, zo’n andere cultuur, alles zo anders. Ik had de eerste tijd hele erge heimwee. Na enige tijd voelde ik me er wel thuis en sleet die heimwee. Gelukkig verliep de studie zelf prima. Ik heb nooit enig probleem gehad met de gymnasiale opleiding. In die tijd was het kleinseminarie ook een hele duidelijke vorming op het gebied van kunst, retorica en dergelijke. Er werd ook veel aan toneel gedaan. Hier was ook tijd voor want het was ook een voorbereiding op je priesterschap. Iedere zondagmiddag hadden we met z’n allen declamatielessen, het leren spreken in het openbaar. Je werd dan uit de groep geplukt en je moest iets oplezen, echt declameren. Ik heb er nog profijt van!”

Van het kleinseminarie ging u naar het noviciaat van de paters Sacramentijnen

“Nadat ik het kleinseminarie had afgerond in 1956 begon ik aan het noviciaat. De start was niet zoals ik gedacht had. Ik ben op mijn achttiende aan mijn rechterheup geopereerd. Die liep steeds uit de kom. Het herstel duurde maar liefst een half jaar, een maand in het ziekenhuis en vier maanden op de boerderij. Ik lag tot aan mijn borst in het gips en ik moest totaal verzorgd worden en bij alles geholpen. Door dat maandenlange liggen was mijn been helemaal stijf geworden en er was sprake van spierafbraak. Ik moest opnieuw leren lopen en veel oefenen en zo begon ik veel later dan de bedoeling was op twee krukken aan het noviciaat in het Limburgse Baarlo, bij Venlo.”

Het noviciaat was om Sacramentijn te worden en het grootseminarie voor het priesterschap.

“Het grootseminarie van de paters Sacramentijnen was eind jaren vijftig, begin jaren zestig gevestigd

in ons moederhuis in Nijmegen. Eerst drie jaar filosofie en toen vier jaren theologie. Ik vond filosofie erg leuk. Je kon in die tijd de examens in het Latijn doen, wat ik met alle plezier deed. Aan het eind van de vier jaar theologie, vlak vóór mijn diakenwijding, kreeg ik weer last van mijn rug en been. Daarom zijn mijn laatste theologie-examens aan mijn bed afgenomen. Mijn diakenwijding ontving ik van een Franciscaanse missie-bisschop die door de communisten China was uitgezet, en op 15 maart 1964 – de gedenkdag van het Mirakel van Amsterdam – ben ik door mgr. W.M. Bekkers, toen bisschop van Den Bosch, in ons nieuwe klooster Brakkenstein in Nijmegen priester gewijd.”

“Omdat ik aan het einde van het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) priester was geworden, kreeg ik vrijwel meteen een studieopdracht. Vaticanum II betekende onder meer dat er op priesteropleidingen ook lessen in oecumene gegeven moesten worden. Dus ik moest oecumene gaan studeren op de Katholieke Universiteit Nijmegen. ‘In één jaar tijd moderne filosofie en theologie en de studie volgen bij de jezuïeten aan de overkant’, zei de provinciaal overste. Ik moet je zeggen: dat was puffen, maar het is gelukt. Daarna moest ik aan de universiteit een promotie doen maar voordat ik mijn promotieonderzoek af had, werd ik al assistent-novicemeester van de congregatie. In die tijd waren er zo’n twaalf tot veertien novicen. Van die promotie is niets meer gekomen.”

De jaren zestig en zeventig na het Vaticaans Concilie waren in Nederland jaren van grote kerkelijke en maatschappelijke veranderingen. Hoe heeft dat u dat persoonlijk ervaren?

“De secularisatie kwam in de jaren zestig nadrukkelijk op, maar het was al veel eerder aan de gang. In de jaren vijftig zaten de kerken nog overvol maar vanaf de jaren zeventig is die leegloop echt gaande. In die tijd traden vele priesters uit het ambt. Ook bij ons Sacramentijnen. Het ging soms allemaal zo snel. Dat was echt verwarrend. Ook ik speelde met de vraag of het verstandig was of ik priester bleef. Het was een hele duidelijk maar ook zeer indringende vraag. Ik voelde aan dat ik er met iemand, buiten God, over moest praten. Ik had in die tijd kennis gemaakt met de Focolare-beweging, die in 1943 was gesticht door de Italiaanse Chiara Lubich (1920-2008). Die nieuwe (leken)bewegingen kwamen echt op voor en na het Vaticaans Concilie. Ik vond de Focolare enorm verfrissend en heel evangelisch, vanuit de Blijde Boodschap levend. Ik besprak mijn vraag of ik wel priester moest blijven met een West-Fries, die bij de Focolare betrokken was. Het hele gesprek zat hij er steeds luisterend bij en zei niks. Maar door onze



Foto: Wim Koopman

gesprekken kwam ik zelf tot de conclusie: ik moet priester blijven. En Focolare heeft mij daar bij geholpen. Heel nadrukkelijk. En daar ben ik hen en God nog steeds dankbaar voor. Maar ook voor die ervaring van het luisteren. Ik hoor nu zo vaak van mijn gesprekpartners als reactie: bedankt dat u naar mij hebt geluisterd.”

“Als ik terugkijk vraag ik me af hoe het mogelijk is. God heeft voor iedere mens een bijdrage aan zijn plan voor de schepping. Voor ieder mens is er een plan om aan het Koninkrijk Gods te bouwen, aan die nieuwe hemel en die nieuwe aarde. Iedere keer als iemand geboren wordt, komt er een stukje nieuwe hemel bij en een nieuwe aarde. Als ik terugkijk op mijn leven, dan zie ik dat God dat bij mij ook gedaan heeft en wel in drie treden: bij mijn diakenwijding de gave van de Heilige Geest door de oplegging van de handen, bij mijn priesterwijding opnieuw en bij de consecratie bij mijn bisschopswijding. De handlegging door de bisschoppen heb ik tot in de vezels van mijn lichaam voor het eerst ervaren als de binnenkomst van de Heilige Geest. Het was werkelijk heel bijzonder. En natuurlijk de volheid van het wijdingssacrament. Het is een beetje parallel als bij de H. Maagd Maria, waarbij de Heilige Geest ook op meerdere momenten is neergedaald. Aan het begin bij de boodschap van de aartsengel Gabriel, dat de kracht van de Allerhoogste haar overschaduwde

om moeder te worden van Jezus en toen ze met de apostelen in gebed verenigd was in de bovenzaal met Pinksteren, toen ze werd overschaduwd door de Heilige Geest om Moeder te worden van de mensheid en Kerk. Door mijn bisschopswijding voelde ik ook een grote verantwoordelijkheid voor het hele Volk van God.

Uw bisschopsbenoeming op 24 juni 2000 kwam geheel onverwacht. Mgr. Punt vertelde eens hoe dat verliep. Bij een privé-audiëntie bij paus Johannes Paulus II, toen hij nog apostolisch administrator van het bisdom was, toonde de secretaris van de paus, mgr. Stanislas Dziwisz, een briefje met uw naam erop: "Kent u deze priester?". Waarop mgr. Punt waarderende woorden over u sprak. Kort daarop kwam uw benoeming tot hulpbisschop. Hoe heeft u zelf uw benoeming ervaren?

"Sinds ik provinciaal van de Sacramentijnen was, ging ik iedere Tweede Pinksterdag op bezoek bij de nuntius, mgr. Angelo Acerbi (sinds 2024 kardinaal en in 2025 honderd jaar geworden – red.), om met hem te spreken over het religieuze leven in Nederland. Ik werd dan altijd om negen uur op de nuntiatuur in Den Haag verwacht. Ook Tweede Pinksterdag 2000. Maar hij belde me de avond ervoor op en zei dat onze afspraak een dag werd uitgesteld. Normaal nam hij alle tijd, dronken we koffie en bespraken we wat we te bespreken hadden. Maar nu ging het allemaal anders. Hij wachtte me op in de ontvangstkamer, haalde een vodge papier uit z'n borstzakje en zei: 'De paus heeft het bepaald u te benoemen tot hulpbisschop van Haarlem en als titulair-bisschop van Thibilis (een niet meer bestaand bisdom in Algerije – red.)'. Ook vroeg hij mij of ik wilde pareren, wat mijn gedachte hierover was. Ik antwoordde dat ik even naar de kapel wilde om even alleen te zijn. Tot overmaat van ramp ging hij ook nog mee. Na tien minuten zei ik hem dat ik graag twee mensen wilde consulteren. Dat mocht, maar Acerbi voegde me toe dat hij om vijf uur 's middags mijn antwoord wilde hebben. Daarna ben ik naar Amsterdam teruggegaan, heb ik twee mensen

een fax gestuurd en ben ik vervolgens naar een begrafenis in Helmond gegaan. Terug op het Begijnhof vond ik twee maal een reactie met het antwoord 'aanvaarden'. Dus ik belde de nuntius. Hij zei me nog dezelfde avond mgr. Punt te bezoeken. Dat heb ik gedaan en we hebben die avond samen een sigaar gerookt. Ik herinner mij nog dat na de officiële bekendmaking er een persmoment was in het bisschopshuis aan de Nieuwe Gracht (Haarlem). Ik had me flink voorbereid op alle mogelijke vragen. Maar wat gebeurde er? Alle journalisten stelden alleen maar vragen aan mgr. Punt en niet aan mij. Dat had met de toenmalige situatie te maken, dat ik werd benoemd terwijl hij nog administrator was en niet de officiële bisschop. Ik moet zeggen:

ik heb altijd fijn met mgr. Punt samengewerkt."

Ik merkte dat ik anders, opener ging denken. Ik werd opener naar de wereld en de wereld kwam naar mij toe

Niet alleen met hem, maar met alle pastorale krachten, parochies en parochianen. U kwam door het hele bisdom en vele priester-collega's herinneren zich dat u weleens onverwacht op de stoep stond met de vraag: 'Hoe gaat het met de pastoor van...?' U bent zeer gewaardeerd in het bisdom.

"Als bisschop kom je overal. Zeker in het bisdom. Ik herinner mij de vele vormselvieringen en andere parochiële feestelijkheden, waarvoor ik werd uitgenodigd. Maar ik kwam ook met mensen van een ander niveau in contact. Ook buiten de Kerk. Met vertegenwoordigers van andere kerken en religies bijvoorbeeld. Zo zat ik eens met een aantal bisschoppen in 't Torentje in Den Haag voor een overleg met Minister-President Jan Peter Balkenende. Dat vond ik als boerenjongen heel wat. Ik merkte dat ik anders, opener ging denken. Ik werd opener naar de wereld en de wereld kwam naar mij toe. Met mijn levensles van de Focolare heb ik geprobeerd mijn bisschopsambt uit te oefenen. Luisteren heb ik mij eigen gemaakt in de omgang met de mensen: meer uit het hart leven dan vanuit het verstand. Ik woon nu hier op het Begijnhof met drie medepaters. We hebben het goed hier. Ik heb goede verzorging en we worden goed verzorgd door professionals en vrijwilligers. Ik ben nu negentig jaar maar zeg altijd gekscherend dat ik 97 wil worden. Ik voed me met bronnen die eeuwig zijn en die mij energie geven. Daarin ligt ook mijn tijd vast. Ik correspondeer met een priester. Hij schreef me laatst vanwege mijn verjaardag: *Tempora mea*, 'in Zijn handen ligt mijn tijd'. Dat geldt ook voor mij." ■

Eric van Teijlingen



Lees hier de homilie van mgr. Jan Hendriks bij de viering van het bisschopsjubileum van Mgr. Jan van Burgsteden s.s.s. op zaterdag 25 oktober 2025 in de St. Bavokathedraal.



Buitengewoon bedienaar H. Communie

Een buitengewoon bedienaar van de H. Communie is een leken gelovige, man of vrouw, die in parochies tijdens de eucharistieviering helpt bij het uitreiken van de communie, de communie naar de zieken brengt (thuis of in zorgcentra) en, in voorkomende gevallen, bevoegd is om de eenvoudige uitstelling van het H. Sacrament te verzorgen.

Deze cursus geldt als voorbereiding voor het ontvangen van een officiële aanstelling hiertoe in de parochie en behandelt de kerkelijke documenten over de aanstelling, het Sacrament van de eucharistie, eucharistische spiritualiteit en de concrete taken die van de bedienaar worden kunnen gevraagd, alsmede de liturgische en praktische aspecten die daarbij horen.

De cursus wordt gegeven door pastoor-deken Samuel Marcantognini op de zaterdagen 28 maart, 16 mei, 6 en 13 juni 2026, steeds van 14.00-16.00 uur in het heiligdom O.L.V. ter Nood in Heiloo. Actieve gelovigen (die zich onderscheiden door hun christelijk leven, geloof en gedrag) en zich geroepen voelen om buitengewoon bedienaar van de H. Communie te worden, of daartoe gevraagd worden, kunnen zich voor deze cursus inschrijven met een aanbevelingsbrief van hun pastoor.

Missionair communiceren

De cursus 'Missionair Communiceren' helpt parochianen, bestuursleden en pastores de parochiële communicatie te verbeteren en nieuwe initiatieven te starten. De cursus biedt handvatten om bestaande en nieuwe (sociale media)kanalen doeltreffend te gebruiken en ondersteunt bij het formuleren van een communicatieplan, altijd met de vraag: Hoe maken we leerlingen van Jezus? De cursus gaat in op communicatie binnen de parochie, maar ook hoe we mensen buiten de parochie kunnen bereiken en geeft inzicht hoe communicatie de missionaire parochie kan helpen. Ook geeft de cursus praktische tips en mogelijkheden voor iedereen binnen de parochie, die effectief wil communiceren.

De cursus wordt gegeven door diaken Patrick Gunther zaterdag 28 maart van 9.00-16.00 uur in het heiligdom O.L.V. Ter Nood in Heiloo. Info en aanmelding via de website. ■



www.bonifatiusinstituut.nl



Stille Omgang

Nacht van 21 op 22 maart

Ieder jaar wordt in maart in Amsterdam de Stille Omgang gelopen. Duizenden mensen uit het hele land gedenken daarmee – in stilte en zonder vertoon – het eucharistisch wonder, dat op 15 maart 1345 in een woning aan de Kalverstraat plaatsvond. Een zieke man ontving de heilige hostie, maar braakte die later uit. Het braaksel werd in het brandende haardvuur van zijn kamer geworpen.

Deelnemen?

Vanuit diverse plaatsen in ons bisdom worden initiatieven ondernomen om deel te nemen (te voet, per auto of OV of per touringcar): Alkmaar/Bergen, Amstelveen, Badhoevedorp, Beverwijk/Velsen, Den Helder, Diemen, Gooi en Vecht, Haarlem, Heerhugowaard, Hoofddorp, IJpendam, Monnickendam, Nibbixwoud, Uitgeest, Volendam, Weesp, West-Friesland en Zaandam. Via www.stille-omgang.nl kunt u in contact komen met een (parochieel) gezelschap, dat deelname aan de Stille Omgang organiseert. U kunt ook een email sturen naar info@stille-omgang.nl.

De volgende dag bleek dat hij niet alleen de hostie onbeschadigd had uitgebraakt, maar bovendien dat het vuur deze niet had aangetast. Was dat nog niet opmerkelijk genoeg: de hostie die de volgende dag door de priester weer was opgehaald, keerde vanuit de kerk (thans de Oude Kerk op de Wallen) op wonderbaarlijke wijze in het huis van de man terug. Dit herhaalde zich daarna nog eens tweemaal. Een wonder.

Na de bouw van de kapel van de Heilige Stede, ter ere van het Mirakel, groeide Amsterdam in de veertiende en vijftiende eeuw uit tot een belangrijk bedevaartcentrum. Jaarlijks werden er grootse sacramentsprocessies gehouden. Hier kwam abrupt een einde aan toen in

1578 het stadsbestuur overging in protestantse handen en katholieke Amsterdammers hun toevlucht moesten zoeken in schuilkerken. Voor de jaarlijkse viering en verering van het Mirakel kwam men bijeen in de Begijnhofkapel.

In 1881 ontdekte Joseph Lousbergh een geschrift met daarop de precieze middeleeuwse route van de Mirakelprocessie. Samen met vriend Carel Elsenburg besloot hij die route weer op devotionele wijze, in 'stille omgang', na te lopen. Binnen enkele jaren groeide hun initiatief uit tot een grote beweging. De groei zette zich gestaag door met tientallen gezelschappen in alle grote plaatsen van Nederland. In 1956 werd een absoluut hoogtepunt bereikt met 80.000 deelnemers, die verspreid over drie nachten de tocht ondernamen. Tegenwoordig zo'n zesduizend deelnemers.

Stille Omgang 2026

Dit jaar wordt de Stille Omgang gehouden in de nacht van zaterdag 21 op zondag 22 maart. De intentie voor dit jaar luidt: Moge God, door de eucharistie, velen bereiken en wij Hem niet afwijzen. ■



www.stille-omgang.nl



Vastenactie



65 Vastenactie-campagnes

H

et jaar 1961... Het was de tijd van Kennedy, van de eerste mens in de ruimte, Joeri Gagarin, van de voorbereiding op Vaticanum II, van Varkensbaai én van de allereerste Vastenactie, toen nog

Vastenactie geschreven. Het initiatief hiervoor kwam van kardinaal Bernard Alfrink, geïnspireerd door het voorbeeld van onze Duitse buren, waar een paar jaar eerder *Misereor* was opgericht. Mgr. Joseph Frings van Keulen zei daarover in zijn openingstoespraak: 'Laat hen die voorheen in een Volkswagen reden en zich nu een Mercedes kunnen veroorloven, bij de Volkswagen blijven. De overblijvende drie- of vierduizend mark zijn dan voor de nood van Christus.' Hoewel Nederland 'pas' tien jaar van de Marshallhulp voor de wederopbouw af was, was er toch al ruimte om om te zien naar mensen ver weg. Uit de bisschoppenbrief voor de vastentijd 1961: 'De zorgen voor eigen huis mogen ons niet afhouden van daadwerkelijk meeleven met de veel grotere noden van anderen.'

S.O.S.

Kardinaal Alfrink legde het later aldus uit: 'De Vastenactie is geïntroduceerd om op een nieuwe manier

Op Aswoensdag 1961, op 15 februari om precies te zijn, ging de allereerste Vastenactie van start. Dat betekent dat de Nederlandse katholieke gemeenschap in februari 65 jaar actief 'meeleft met de noden van anderen' ver weg. Een indrukwekkend jubileum van solidariteit met de meest kwetsbare mensen wereldwijd. Margot de Zeeuw, oud-eindredacteur van *SamenKerk* en nu hoofd communicatie voor de bisschoppelijke Advents- en Vastenactie, schrijft op verzoek hierover.

VASTENACTIE 65 JAAR

de geest van de vasten te blijven beleven. Ik roep alle katholieken in Nederland op tot bijzondere offervaardigheid voor de noden van de Kerk en de wereld. De gelovige moet zijn eigenliefde indammen. Niet zomaar wat geld afdragen of de eigen overvloed delen. Het is onze taak om wat te doen aan wereldwijde armoede en gebrek.' Op het eerste vastendoosje was dan ook te lezen: Ons vastenoffer. S.O.S. Sparen, Offeren, Steunen.

Driekwart miljoen

Die eerste Vastenactie bracht omgerekend ruim 750.000 euro op. De bisschoppen stelden een adviescommissie in om de gelden goed te besteden. De commissie vergaderde maandelijks om aanvragen door te nemen uit wat toen 'de Derde Wereld' begon te heten. Daarbij werd dankbaar gebruik gemaakt van het unieke wereldwijde missionaire netwerk van de Kerk, overigens nog altijd dé grote kracht van Vastenactie. In die eerste jaren ging het geld dat was ingezameld met name naar kerken in nood onder het motto 'Als de kerk in nood is, is het offer het grootst'. De helft van het geld ging naar catechese of de bouw van kerken en seminaries, maar ook al naar inventarissen en leermiddelen voor scholen, voedselhulp voor Angola en Kenia en de steun aan vluchtelingen uit Rwanda. Dankzij Alfrink en geïnspireerd door Vaticaanse Concilie verschoof de besteding in latere jaren naar grotendeels sociaaleconomische hulp. 'Tekenend voor het Europa van begin jaren zestig: er ging zelfs geld naar de armste wijken van Lissabon en de opbouw van het zuidwesten van Sicilië,' schrijft Martin van der Kuil in zijn overzicht 'Vijftig Vastenacties'. Tegenwoordig ligt de nadruk op het steunen van kleine organisaties over de hele wereld, waar mensen zelf investeren in een beter leven. En tot op de dag van vandaag altijd in nauwe en warme verbondenheid met de katholieke kerk ter plaatse.

Ruim drie miljoen

Vastenactie was in 2000 samen met onder andere Memisa en Mensen in Nood oprichter van Cordaid. In 2011 ging Vastenactie op verzoek van de Nederlandse bisschoppen weer zelfstandig verder. Tegenwoordig brengt de Nederlandse katholieke gemeenschap jaarlijks ruim drie miljoen euro bij elkaar via de jaarlijkse Vastenactie-campagne én de Adventsactie tijdens de Advent. Daarmee worden wereldwijd meer dan negentig projecten gesteund. Directeur Marc Bollerman: "We vinden dat ieder mens van waarde is en meetelt. Daar zetten we ons dagelijks voor in. We realiseren ons natuurlijk dat we de grote wereldproblemen niet kunnen oplossen, maar we horen wel dagelijks van onze partners dat onze steun daadwerkelijk verschil maakt in de levens van mensen. Of dat nu gaat om straatkinderen

Veertigdagentijd met Klaas van Kruistum en Anita Witzier

Niet snoepen, geen wijn, geen social media, vaker de auto laten staan en eens op bezoek bij je bejaarde buurvrouw verderop: er zijn talloze manieren om te vasten, stil te staan bij de vanzelfsprekendheden in je leven en je af te vragen of je niet hier en daar wat ruimte kunt maken. Ruimte voor anderen, ruimte om stil te zijn en – voor velen – ook ruimte voor God. Tijdens de komende Veertigdagentijd zullen tv-presentatoren Anita Witzier en Klaas van Kruistum serieus werk maken van hun 'vasten'. Ze geven elkaar wekelijks een uitdaging en kijken daar samen op terug. Daarnaast nodigen ze wekelijks een 'gast-vaster' uit om met ze mee te doen. Wekelijks te zien op de zaterdag op NPO2 en vanaf zondag online (www.kro-ncrv.nl).

Daarnaast is de Kloostercast vanaf Aswoensdag 18 februari helemaal gewijd aan de Veertigdagentijd. Maria van Mierlo geeft op basis van de lezingen van de dag dagelijks praktische handvatten om je vasten in te vullen.

Op www.vastenactie.nl is een aanvullende Vastenkalendar met dagelijkse inspiratie voor de Veertigdagentijd en grappige Vastentest.

in Congo die liefdevol worden opgevangen, een thuis krijgen en naar school kunnen of om gevangenen in Bolivia, die een vak kunnen leren waarmee ze later voor hun gezin kunnen zorgen."

Vastenactie 2026

Dit jaar staat het werk van mgr. Eugenio Coter, bisschop van Pando (Bolivia), centraal tijdens de komende campagne. Bollerman: "Samen met zijn team leeft deze bisschop de zeven Werken van barmhartigheid voor de allerarmsten. Hij preekt er niet alleen over, maar maakt er elke dag onvermoeibaar werk van. En alles geheel belangeloos. Wij zijn trots dat we partner mogen zijn van deze bijzondere mensen."

Na 65 jaar is de urgentie en het belang van de oproep van kardinaal Alfrink van lang geleden, om in beweging te komen voor een ander, waar ook ter wereld, nog altijd actueel. Iets waar Vastenactie zich dan ook graag ook de komende jaren voor blijft inzetten. ■

Margot de Zeeuw

Welkom bij de Kerk



Waarom kiezen mensen op latere leeftijd voor de Katholiek Kerk? In 'Welkom bij de Kerk' vragen we het aan recent verwelkomde kerktoetreders. Deze keer Nienke Grummels (21) uit Schagerbrug. Zij werd afgelopen 4 januari gedoopt in de Christoforuskerk in Schagen, een van een tiental volwassenen die in ons bisdom rond het feest van de doop van de Heer zijn gedoopt en/of gevormd.

Nienke Grummels

Privéfoto van de doopviering van Nienke Grummels

H

oe ben je met het geloof in aanraking gekomen?

Nienke Grummels: "Ik herinner mij dat ik zeven jaar was toen ik een rozenkrans kreeg. Ik vond 'm erg mooi, vooral die rood-rose kleur

van de kraaltjes. Ik heb er één keer mee gebeden en God iets gevraagd. Ik bad geen rozenkrans, want daar had ik geen flauw benul van. Aan de andere kant heb ik die rozenkrans ook nooit als sieraad gezien, want ik wist wel dat het met iets heiligs te maken had. Toen in 2020 de coronapandemie begon, werd mijn moeder ernstig ziek. Dat had een grote impact op mij. Wat was ik in die tijd boos op de hele wereld. Ik was echt

de weg kwijt in die verwarrende periode en zocht naar houvast. Via een Bijbelapp ben ik online de Bijbel gaan lezen. Vanaf pagina 1, 'In het begin was...'. Maar verder heb ik van huis uit geen geloof meegekregen."

Wat raakt je zo in het katholieke geloof?

"Ik ontdekte al vroeg dat ik me op een of andere manier thuis voelde in een katholieke kerk. Maar het allerbelangrijkste is de grote liefde die ik tussen alles door voel, de liefde van God. Dat raakt mij steeds weer. Of het nu bij de Mis is op zondag, bij het rozenkrans bidden, de eucharistische aanbidding of met de mensen in de gemeenschap. Gods liefde heb ik op een bijzondere wijze mogen ervaren. Ik was die online Bijbel aan het lezen

en opeens voelde ik me schuldig over wat ik mijn leven had gedaan, hoe ik had gereageerd naar anderen bijvoorbeeld. Ik probeerde wat te bidden, maar ik wist niet goed wat ik moest zeggen of hoe je dat precies doet. Ik moest opeens huilen en voelde me ellendig en schuldig alsof dat ik het niet waard ben. En toen kwam er helemaal onverwacht een fijn gevoel van rust over me, van innerlijke vrede en kalmte en ik ervoer een bijzonder fijn gevoel van geliefd-zijn. Geliefd en gewaardeerd zijn door God, dat is wat mij steeds weer raakt in het geloof.”

Ben je door je doopsel en toetreding tot de Kerk veranderd?

Grummels: “Jazeker. De hele coronapandemie maakte me depressief. Ik was toen zestien. Ik was enorm boos op die boze buitenwereld, die alles kapot maakte en die mijn moeder ziek maakte. En omdat je veel thuis was en alleen op mijn kamertje, had ik weinig tot geen contact met vriendinnen, met wie je kon praten over wat er gebeurde, wat we meemaakten en wat het met mij deed. Mijn geloof heeft me een gelukkiger en hoopvoller mens gemaakt. Ik zie weer het goede in andere mensen en het mooie van de schepping.”

Hoe kijk je terug op je doopviering van begin januari?

“Het klinkt misschien cliché, maar het was werkelijk de mooiste dag van mijn leven. Natuurlijk was ik erg zenuwachtig, maar don Eduard Moltzer had mij vooraf gezegd: ‘Je moet vooral genieten.’ Dit heb ik dan ook zeker gedaan! Wat mij vooral diep ontroerde waren alle mensen, die mij welkom heetten in de gemeenschap. Het voelde echt als thuiskomen bij God én bij de mensen.”

Wat heeft het geloof aan je leven toegevoegd?

“Heel veel. Het is een houvast geworden, als een anker in mijn leven. Ik weet nu gewoon dat als er iets is en/of hoe ik me ook voel, ik altijd bij God terecht kan. Wat er ook gebeurt in mijn leven, zoals zoiets als in 2020, je bent niet onmachtig, je staat er niet alleen voor. Dat geeft mij rust en vreugde tegelijk. Daarnaast heb ik nieuwe mensen, ook van mijn leeftijd, leren kennen in de kerk van Schagen.”

Je had besloten bij de kerk te komen. Hoe was die eerste stap?

“Ik dacht op een gegeven moment: ik moet maar eens naar een echte kerk. Vanzelfsprekend de protestante

kerk in mijn dorp, ook omdat mijn moeder protestant is opgevoed. Ik had via het internet geleerd dat er zoveel verschillende protestante kerken zijn, net als vele orthodoxe. Ik vond het maar een chaos. Ik bad God naar welke kerk te gaan? Toen droomde ik over iets wat ik niet begreep en niet wist wat het betekende. Het was een afbeelding van een hart in een kerk. Ik wist echt niet wat ik ermee aan moest. Later zag ik in een tiktok-filmpje iets wat erop leek, namelijk het H. Hart van Jezus en het Onbevlekt Hart van Maria. Toen wist ik dat ik naar een katholieke kerk moest gaan. Mij was de kerk aan de Gedempte Gracht bekend. Ik zocht naar hun website, maar daar had ik weinig aan overigens. Toen maar gebeld en ik kreeg pastoor Ivàn Garcia Ferman aan de lijn en zo ben ik in contact gekomen met catechiste Monica Wildeboer. Ze gaf me tips en begeleiding hoe het in de kerk eraan toegaat. Ze gaf me het YouCat boekje over het geloof. Het fijne was ook dat er

in Schagen meer pasgedoopte jongeren zijn, zoals Max Berkhout (18 jaar - red.), die afgelopen Pasen in de Kerk is opgenomen. Je praat toch wat makkelijker met iemand van je eigen leeftijd. Ergens naar binnen stappen, waar je niemand kent, was het moeilijkste van allemaal. Je wil niet opvallen, je wil eigenlijk niet gezien worden. Je denkt dat er in grote letters ‘ik ben nieuw’ op de voorhoofd staat. Maar het waren allemaal hele lieve mensen. Ik ben zo blij dat ik die stap toen gezet heb.”

”
Toen droomde ik over iets wat ik niet begreep. Het was een afbeelding van een hart in een kerk

Hoe reageerde je omgeving?

Grummels: “Mijn ouders reageerden positief. Ze zeiden, als het je blij maakt, dan steunen we. Zowel mijn ouders als mijn zusje waren bij de doopviering aanwezig. In het begin heb ik vooral met mijn moeder gesprekken gehad over het geloof of over de katholieke Kerk. Ze vindt dat de katholieken te veel regeltjes hebben. Maar voor mij is dat juist een pluspunt. Mijn vrienden en vriendinnen zijn stevig atheïstisch. Dat was in gesprekken in het begin best wel heftig, maar we zijn nog steeds vrienden.”

Wat zou je anderen die nog twijfelen, willen zeggen?

“Volg je hart! Het is best spannend maar de moeite waard. Geloof geeft je leven zoveel meer.” ■

Eric van Teijlingen

H

et Concilie van Trente (1545-1563) staat heden ten dage weer in de belangstelling, met name vanwege de belangstelling van bepaalde groepen katholieken voor de zogeheten Tridentijnse liturgie. Sommige neo-katholieken zien deze liturgie zelfs als de enig ware, waardoor een merkwaardige paradox ontstaat: katholiek worden en je distantiëren van de brede geloofsgemeenschap. En er zijn wel wat mythen ontstaan over de vermeende oeroude vorm van deze liturgie, zodat een enkele kanttekening wel op zijn plaats is. Trente propageerde een terugkeer tot de *Patres*. In modern spraakgebruik zou dat betekenen: de kerkvaders van de derde tot de vijfde eeuw, maar in die tijd waren de 'vaderen' ook de leraren na de Kerkvaders, zelfs tot in de twaalfde eeuw zoals Bernardus van Clairvaux. Feitelijk greep de Tridentijnse hervorming terug op de Frankische-Romeinse liturgie, zoals die vanaf de elfde eeuw in Rome gangbaar was. De aanleiding voor de hervorming van de liturgie was het verwijderen van bijgelovige elementen, meer centrale liturgie in plaats van de vele plaatselijke varianten en verwijdering van apocriefe elementen, die als on-Bijbels werden beschouwd.

Ondanks de versoering bleven er nog 157 feestdagen over, de octaven niet meegerekend. Onder andere door de ontwikkeling van de privé-mis in het begin van de Middeleeuwen kwam veel nadruk op de rol van de priester te liggen. Wel bleef de hoogmis met diaken, subdiaken en zangers de norm. Gloria, Credo, de prefaties en het *Ite missa est* werden in een plechtige mis gezongen, in de gelezen mis (*missa lecta*) gesproken.

Opvallend is dat de *missa lecta* de norm lijkt te zijn, zowel voor platteland als voor missionaire doelen geschikt, terwijl de hoogmis daarvan is afgeleid, niet omgekeerd. Zowel het goede begrip van de gezangen als het gewijde karakter werden benadrukt, dus geen profane melodieën erbij gemengd. Ook werd een grens gesteld aan de meerstemmigheid. Sommigen wilden zelfs de veeleisende meerstemmigheid geheel uitbannen. De *Missa Papae Marcelli* (1555) van Giovanni Pierluigi Palestrina wordt wel eens als tegenargument aangevoerd, maar lijkt geen invloed op Trente te hebben gehad. Doorgaans werden controverses als deze verwezen naar plaatselijke kerkelijke gezagsdragers, bisschoppen of synodes.

Mede door de boekdrukkunst werd de Tridentijnse ritus de norm voor heel de Kerk. Uitzonderingen waren de Ambrosiaanse ritus (rond Milaan), de Mozarabische ritus (in delen van Spanje) en de kloosterliturgieën van



Marcel Poorthuis is emeritus-hoogleraar in de dialoog tussen de godsdiensten aan de Faculteit Katholieke Theologie van Tilburg University.

eerbiedwaardige ordes als Dominicanen en Karmelieten, die al eeuwen hun eigen liturgie hadden. Sowieso bleven plaatselijke varianten bestaan en zelfs werden die meer zichtbaar door het centralisme van Trente.

De invloed van de Reformatie op Trente is evident: niet alleen in een zeker apologetisch streven naar eenheid en coherentie van de Kerk, maar ook in hervormingen die hun pendant hadden in de Reformatie, zoals de kritiek op apocriefe elementen en het debat over polyfone muziek. Die muziek had in de Late Middeleeuwen en Renaissance een hoge vlucht genomen, zodat zelfs zestienstemmige werken werden gecomponeerd. Begrip van de tekst had hier uiteraard wel onder te lijden.



De Bijbellezingen waren voor onze oren wellicht wat merkwaardig geordend: het Oude Testament, momenteel een essentieel element in de liturgie, kwam nauwelijks aan bod en dat al sinds eeuwen. Ook bood de gebezigde eenjarige cyclus van Bijbellezingen geen goed zicht op het eigene van elk evangelie, zoals dat vandaag de dag wel het geval is, met de driejarige cyclus van A-, B- en C-jaren zodat alle vier de evangeliën aan bod komen. Een vergelijking met de huidige liturgie, daarover een volgende keer. Maar alvast dit: de Latijnse mis, inclusief wierook en het Gregoriaans kunnen zonder problemen in de nieuwe ritus plaatsvinden. ■

Ontdek jouw bachelor of master aan Tilburg University!

Waar theologie, samenleving en religie samenkomen en leiden tot een betekenisvolle loopbaan. Daarnaast kun je losse cursussen volgen in diverse domeinen van de katholieke theologie zoals dogmatiek, moraaltheologie of online Bijbelse talen studeren.

**Bachelor Theologie | Bachelor Theology |
Master Geestelijke Verzorging | Master Theologie |
Master Christianity and Society | Lerarenopleiding
Godsdienst en Levensbeschouwing**

- 🕒 Deeltijd en voltijd opleidingen
- 📍 In Tilburg en Utrecht

Kom kennismaken tijdens de Studie Informatiedag Theologie op **27 maart in Utrecht**



Tilburg School of Catholic Theology



En Hij zei:
*'Geven jullie hen
maar te eten'*



VASTENACTIE 65 JAAR

"Ik zie menselijkheid," aldus Marie Cruz over haar vrijwilligerswerk in de gevangenissen van het bisdom Pando, Bolivia. Gedetineerden moeten hier voor zichzelf zorgen en er is groot gebrek aan voedsel, zinvolle dagbesteding en juridische ondersteuning.

Marie Cruz koopt bijna dagelijks voedsel om uit te delen en betaalt dat vaak zelf. Helpt u haar? Voor € 35 kan ze al groentezaad en pootgoed kopen voor moestuinen bij de gevangenissen.



Helpt u mee?

WWW.VASTENACTIE.NL

IBAN: NL21 INGB 0000 0058 50
OF DONEER VIA DE QR CODE





Het Kleine Meisje HOOP



Het geloof waar ik het meest van hou, zegt God, is de hoop.
Geloof, dat verwondert me niet.
Ik ben overal zo zichtbaar aanwezig,
in de zon en de maan en de sterren aan de hemel
en in 't gewemel van de vissen in de rivieren, en in alle dieren,
en in het hart van de mens, zegt God,
dat het diepste is en het meest in het kind
dat het liefste is dat ik ooit heb geschapen.
In alles wat boven en onder is
ben ik zo luisterrijk aanwezig,
dat geloven, zegt God, in mijn ogen
geen wonder is.

Ook liefde verwondert me niet, zegt God.
Er is onder de mensen zoveel verdriet, soms niet te stelpen,
dat je toch vanzelf ziet hoe ze elkaar moeten helpen.
Ze zouden wel harten van steen moeten hebben als ze voor een
die tekort heeft het brood niet uit hun mond zouden sparen.
Nee, liefde, zegt God, dat verwondert me niet.

Maar wat me verwondert, zegt God, is de hoop.
Daar ben ik van ondersteboven.
Ze zien toch wat er in de wereld allemaal omgaat
en ze geloven dat het morgen allemaal omslaat.
Wat een wonder is er niet voor nodig
dat zij dat kleine hoopje hoop nooit als overbodig ervaren
maar met voorzichtige gebaren
in hun hand en in hun hart bewaren,
een vlammetje dat keer op keer weer wankelt en dreigt neer te slaan
maar altijd weer weet op te staan, en nooit wil doven.

Soms kan ik mijn eigen ogen niet geloven.
Geloof en liefde zijn als vrouwen.
Hoop is een heel klein meisje van niks.
Zij stapt op tussen de twee vrouwen
en iedereen denkt: die vrouwen houden haar bij de hand,
die wijzen de weg.
Maar daarvan heb ik meer verstand, zegt God, ik zeg:
het is dat kleine meisje hoop dat al wat tussen mensen leeft
hun heen en weer geloof licht en richting geeft.
Want het is dat kleine meisje hoop
- je ziet het zwak zijn, bang zijn, beven,
je denkt soms dat het zo onmogelijk is -
het is dat kleine meisje hoop
dat de mensen zien laat, zien soms even,
wat in het leven mogelijk is.
Het geloof, zegt God, waar ik het meest van hou,
de liefde waar ik het meest van hou, is de hoop.

Geloof, dat verwondert me niet.
Liefde, dat is geen wonder.
Maar de hoop, dat is haast niet te geloven.
Ikzelf, zegt God, Ik ben er van ondersteboven.



DE
MISSIONAIRE
PAROCHIE

JUBILEUM
5^e EDITIE

VAAR NU NAAR HET DIEPE!

MET HOOFDSPREKER FR. JAMES MALLON

12-13 MAART 2026
CONFERENTIE MISSIONAIRE PAROCHIE
VEENENDAAL
missionaireparochie.nl

HOOR JE MIJ? OPEN MIDDAGEN 2026

uitleg & gesprek, rondleiding, gebed, maaltijd



**WIL JE
ONDERZOEKEN
OF GOD
JE ROEPT
TOT HET
RELIGIEUZE
LEVEN?**

14:00 - 18:30 uur

24 januari Kapucijnen VELP [NB]
14 februari Jezuïeten AMSTERDAM
21 maart Augustijnen UTRECHT
16 mei Benedictijnen EGMOND
13 juni Sacramentijnen AMSTERDAM
26 september Franciscanen DEN BOSCH

INFORMATIE
& OPGEVEN
KNR.NL/HOOR-JE-MIJ




Erik Venneker
seminarist

Voordat ge geboren werd, bestemde Ik u voor Mij.

(Jer. 1:5)

**Denk je erover om priester
te worden?**
Ontdek het op willibrordseminarie.nl
of kom eens langs!

Hoogeweg 65, Heiloo T 072 505 1288

Grootseminarie
St. Willibrord
Bisdom Haarlem-
Amsterdam

Wilt u de priesteropleiding steunen?
NL64 INGB 000 000 5464 t.n.v. Het Grootseminarie

luisterendopweg.nl

Synode over Synodaliteit (2021-2024) verlengd tot en met 2028

Dit proces werd door paus Franciscus in gang gezet. Met 'synodaliteit', een 'samen op weg', beoogde hij twee dingen. Ten eerste: we zijn samen Kerk. Bij het woord 'kerk' denken we misschien spontaan vaak aan bisschoppen en de paus (de hiërarchie). Dat is een Kerk in de vorm van een pyramide, *top down*. Maar wat zou de Kerk zijn zonder alle gelovigen, zonder de basis? Volgens het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) is de Kerk op de eerste plaats alle gedoopten, die door God samengeroepen zijn tot verbondenheid in geloof en in inzet voor de goede zaak. Ten tweede: we zijn op weg. Net als het Joodse volk op weg was van de slavernij naar het beloofde land (de exodus), zo is de Kerk op een pelgrimstocht door de tijd. Op een pelgrimstocht is het soms zoeken naar de goede weg: moeten we linksaf, rechtdoor, de brede of smalle weg gaan of gingen we verkeerd? In de loop van de geschiedenis heeft de Kerk inderdaad haar visie soms bijgesteld, bijvoorbeeld over slavernij en oecumene. Om die reden waren er gedurende

de jaren 2021-2024 gesprekken op parochieel en diocesaan niveau, per continent en wereldwijd. Samen op weg dus. Met de Heilige Geest als 'GPS'. De Geest leidt de Kerk – wat zou de Kerk zijn zonder de Geest? Dat doet de Geest niet alleen via bisschoppen en de paus, maar ook via de 'geloofsgevoeligheid' (*sensus fidei fidelium*) van iedereen. Het verleden en de traditie zijn belangrijke bronnen, maar ook de 'tekens van de tijd': de Geest spreekt nog steeds. In gesprek gaan met elkaar door vooral en bovenal naar elkaar te luisteren. Onder paus Leo XIV gaat dit proces nadrukkelijk verder. Tot 2028 staat meer de implementatie van het synodale proces (van 2021-

2024) wereldwijd centraal. Ook in Nederland en in ons bisdom.

Gebedsestafette in Nederland

Van Maria Lichtmis (2 februari) tot de zaterdag voor Palmzondag (28 maart 2026) vindt in het hele land een gebedsestafette voor de implementatie van synodaliteit in de katholieke gemeenschappen plaats. Elke dag wordt tijdens een viering een speciale voorbede gebeden. Daarmee wordt de implementatie van synodaliteit in Nederland gedragen en ondersteund door gebed. Parochies en andere geloofsge-
meenschappen worden nadrukkelijk gevraagd zich met gebed bij deze gebedsestafette aan te sluiten. Lees er meer over: www.luisterendopweg.nl ('actueel', 'gebedsestafette'). ■

Werkboekje 'Een feest voor alle mensen'

'Een feest voor alle mensen' biedt kleine groepen (in parochies) een manier om met het slotdocument van de bisschoppenconferentie uit 2024 aan de slag te gaan in hun proces van bekering en vernieuwing. Dit boekje, met een voorwoord van kardinaal Timothy Radcliffe O.P., introduceert vijf belangrijke passages uit het slotdocument voor kleine groepen om na te denken en zich te vernieuwen, met het oog op gemeenschap, participatie en missie. Te downloaden of te bestellen via www.luisterendopweg.nl ('toolbox').



Meer over Synodaliteit en het synodale proces ook op: www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl/synodaliteit



Hoe ontvangen wij de communie?

Het ontvangen van de heilige communie is een van de belangrijkste liturgische momenten tijdens de viering van de eucharistie, bij de ziekencommunie of ook in het uitzonderlijke geval van een Woord- en Communieviering (bij afwezigheid van een priester). Dit deel van de liturgie vindt haar oorsprong in het Laatste Avondmaal: Jezus nam het brood, sprak de dankzegging uit, brak het en gaf het aan zijn leerlingen: **Neemt, eet, dit is mijn Lichaam. De Kerk is dit tot op heden blijven doen, in gehoorzaamheid aan de Heer, om zijn verrijzenis te vieren en om de Heer zelf, Voedsel van eeuwig leven, te nuttigen.**

waar de vierende gemeenschap zich bevond. Eeuwenlang mochten de gelovigen de communie alleen op de tong ontvangen. Door de liturgische hervorming na het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) is het weer mogelijk om de communie op de hand te ontvangen. Zo komt het dat iedere katholieke gelovige in Nederland de keuze kan maken om de communie op de tong of op de hand te ontvangen. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat deze keuzemogelijkheid een situatie van verwarring binnen de gemeenschap teweegbrengt, maar voorziet in de mogelijkheid om de actieve deelname van elke gelovige te bevorderen (een van de belangrijkste wensen van het Concilie, rekening houdend met ieders gevoeligheid).



De Kerk heeft het ontvangen en nuttigen van de communie altijd met de grootst mogelijke eerbied omringd: men ontvangt het Lichaam van Christus, men eet het vlees van de verrezen Heer. De communie was daarom bedoeld voor

gedoopte gelovigen, die leven in gemeenschap met de Kerk en in staat van genade zijn. Dit alles geldt trouwens ook vandaag nog.

Tong- of handcommunie

Over de wijze van communiceren zijn er in de loop van de geschiedenis verschillende gebruiken geweest, afhankelijk van het tijdsgewricht en van de plaats

Op de tong

Wanneer men de communie op de tong ontvangt, kan dat staande gebeuren of ook knielend. Als men liever knielt, kan dat natuurlijk op de grond. Maar op een communiebank knielen, lijkt meer gepast en oogt ook eerbiediger. Om dit te bevorderen, kan men gebruik maken van de officiële communiebank, die in veel kerken aanwezig is, of wordt er een bidstoel geplaatst bij de plek, waar de communie wordt uitgereikt.

Op de hand

Als men er voor kiest om de communie op de hand te ontvangen, dan houdt men de handen in de vorm van een kruis of een troon (de rechterhand onder de linker). De bedienaar legt de hostie op de linkerhand,



Lichaamshouding tijdens een eucharistieviering

de gelovige neemt deze met twee vingers van de rechterhand en brengt de hostie naar de mond. Om gevaar van heiligschennis te vermijden, dient dit alles onmiddellijk ten overstaan van de bedienaar te gebeuren en moet men vermijden de hostie te nuttigen terwijl men al terugloopt naar zijn/haar plaats.

Communiceren

In geen geval is het toegestaan dat men zelf de hostie pakt of dat deze van hand tot hand wordt doorgegeven. Bij het ontvangen, zowel bij de tong- als bij de handcommunie, geldt dat de bedienaar de hostie toont aan de communicant en zegt: 'Lichaam van Christus'. De communicant antwoordt vervolgens met een duidelijk 'amen', hetgeen 'ja' betekent en wat in feite een geloofsbelijdenis is in de werkelijke tegenwoordigheid van Christus in de eucharistische gedaante. Hierna wordt de hostie genuttigd.

Wat is de meest eerbiedige manier om de heilige communie te ontvangen? Dat is ongetwijfeld wanneer wij onze Heer ontvangen in een geest van nederigheid, dankbaarheid en aanbidding. Want wij ontvangen Hem die zich, uit liefde voor ons, tot Voedsel van eeuwig leven heeft willen maken. En dit kan tot uitdrukking worden gebracht door zowel de hand- als de tongcommunie. ■

Samuel Marcantognini

Kruisteken en begroeting	staan
Inleiding	staan
Schuldbelijdenis	staan / knielen
Eer aan God	staan
Openingsgebed	staan
Eerste Lezing	zitten
Tussenzang (psalm)	zitten
Tweede lezing	zitten
Alleluja	staan
Evangelie	staan
Preek	zitten
Geloofsbelijdenis	staan
Voorbede	staan / knielen
Offerande	zitten
Oproep tot gebed	zitten
Gebed over de gaven	staan
Prefatie	staan
Heilig, heilig	staan
Eucharistisch gebed	knielen
Onze Vader	staan
Vredeswens	staan
Lam Gods	staan / knielen
Uitnodiging tot Communie	knielen
Na het communiceren	knielen / zitten
Gebed na de Communie	staan
Zegen en zending	staan



Samuel Marcotognini is pastoor-deken van Hoorn. Hij doceert liturgie aan het seminarie in Heiloo.



't Aartsbisdom Utrecht

Nederland telt zeven bisdommen, acht kathedraal en 27 basilieken. Hugo Kolstee bezocht ze allemaal. Hij publiceerde er een boekje over, getiteld 'Alle kathedraal en basilieken van Nederland'. Speciaal voor *Samen-Kerk* beschrijft hij een aantal van deze kerkgebouwen in alle bisdommen van ons land. In deze zesde aflevering gaan we naar het midden van het land, naar de kathedraal van het aartsbisdom Utrecht en de basiliek van IJsselstein.



H

et aartsbisdom kent maar liefst acht basilieken. We bezoeken de enige basiliek in de provincie Utrecht, de Sint-Nicolaasbasiliek in IJsselstein. Maar eerst gaan we naar Utrecht zelf, naar de kathedraal van het aarts-

bisdom, de St.-Catharina- en St-Willibrordkathedraal (beter bekend als de Catharijnekkerk). Ze ligt midden in het Museumkwartier, het monumentale hart van de Domstad. Het is de zetelkerk van de aartsbisschop van Utrecht en het hart van Katholiek Nederland. De eerste bisschop van Utrecht was de 'Apostel van de Friezen', de heilige Willibrord (658-739). Hij werd in 695 in Rome door paus Sergius bisschop gewijd, die hem tot aartsbisschop van de Friezen benoemde. Willibrord is daarom ook de patroon van de Nederlandse Kerkprovincie.

Reformatie

Al ruim duizend jaren zetelt er een (aarts)bisschop in Utrecht. Het bisdom werd gesticht in de achtste eeuw; in 1559 werd het formeel een aartsbisdom. De toen benoemde eerste aartsbisschop van Utrecht, Frederik Schenck van Toutenburg, stierf in 1580. Zijn begrafenis was de laatste publieke katholieke plechtigheid in de aloude bisschopsstad. Na de Reformatie had



Foto: St.-Nicolaasbasiliek IJsselstein

Nederland bijna drie eeuwen geen bisschoppen meer en alle katholieke kerken werden protestants, dus ook de toenmalige St.-Maartenskathedraal in Utrecht, oftewel de Dom van Utrecht. Sindsdien is de Domkerk protestants gebleven. De St.-Catharinakerk, als laatste middeleeuwse kerk in Utrecht gebouwd, was de kloosterkerk van de karmelieten. De nu nog overgebleven en naast de kerk gelegen kloostergebouwen herbergen Museum Catharijneconvent.

Interieur

Bij het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853 werd de St.-Catharinakerk door paus Pius IX verheven tot metropolitane kathedraal (hoofdkerk van de gehele Nederlandse Kerkprovincie). Om de voormalige kloosterkerk meer kathedrale uitstraling te geven werd de kerk in 1900 verlengd met één travee door architect Alfred Tepe. Ook kreeg de kerk een 53 me-

ter hoge toren. Het interieur van de sobere kerk werd op rijke neogotische wijze aangekleed door het atelier van F.W. Mengelberg. Onder andere de cathedra (bisschopszetel) en een sedilia, overdekte driezitsbank op het koor werden daar gemaakt.

Rond 1960 werd het interieur weer sterk versoberd en geheel wit geschilderd. De neogotiek was toen 'uit'. Maar aan het eind van de jaren negentig van de vorige eeuw wilde men weer een minder 'kille en kale' kerk. De gewelven werden opnieuw beschilderd. De kruiswegstaties en heiligenbeelden kwamen weer terug, zoals beelden van St. Catharina en van H. Willibrord, de patroonheiligen van de kerk, en van St. Barbara en H. Johannes de Doper.

In het koor vinden we drie mooie glas-in-loodramen uit 1965 van Joep Nicolas. Het triomfkruis boven de viering dateert van 1871 en is afkomstig uit Aken. Een koperen schrijn met relieken van de H. Willibrord staat onder het moderne celebratie-altaar. De schrijn werd in 1939 door de Utrechtse edelsmeden Brom vervaardigd bij de 1200° sterfdag van St. Willibrord (7 november).

Sint-Nicolaasbasiliek IJsselstein

Behalve in Amsterdam telt Nederland een tweede St.-Nicolaasbasiliek. Deze kerk aan de St.-Nicolaasstraat in IJsselstein staat ook aan het water, de Hollandse

IJssel. In deze basiliek wordt het beeldje bewaard van Onze Lieve Vrouw van Eiteren, een gehucht bij IJsselstein. Vanwege dit miraculeuze beeldje was Eiteren in de Middeleeuwen een bedevaartplaats. In 1972 kreeg de St.-Nicolaaskerk van paus Paulus VI de eretitel *basilica minor* vanwege de betekenis als bedevaartplaats.

De neogotische kerk is een driebeukige hallenkerk van architect Alfred Tepe met een westtoren van 71 meter hoog, versierd met diepe nissen, balustraden en pinakels. In Raalte (Overijssel) staat een 'tweelingzusje' van deze kerk, de Basiliek van de H. Kruisverheffing. Opvallend is de grote hoeveelheid glas ten opzichte van het muurwerk in deze ruime kerk. Wanden en gewelven zijn in art-decostijl geschilderd. De neogotische altaren, heiligenbeelden, triomfkruis en kruiswegstaties zijn vervaardigd in het atelier van beeldhouwer F.W. Mengelberg. Het schitterende hoogaltaar is zeven meter hoog en vijf meter breed. Het is een vleugelaltaar dat in volledig geopende stand de twaalf apostelen met hun attributen laat zien. Het beeld van de kerkpatroon Sint Nicolaas vinden we aan de linker middenpilaar, te herkennen aan de drie gouden bollen in zijn rechterhand.

Het pronkstuk van de kerk is de driehonderd jaar oude eikenhouten preekstoel, afkomstig uit Antwerpen. De kuip wordt ondersteund door een levensgroot beeld van de H. Franciscus van Assisi, die preekt voor dieren. Het is voor kinderen altijd leuk om zoveel mogelijk dieren te ontdekken. We zien onder andere een haas, een pauw en een haan.

O.L.V. van Eiteren 'Hulp in Nood'

Volgens de legende werd een miraculeus Mariabeeldje omstreeks 1310 door slootgravers in de buurtschap Eiteren gevonden. Zij gaven het aan de pastoor van IJsselstein. Nadat het beeldje op onverklaarbare wijze terugkeerde naar de plaats waar het gevonden was, besloot men het in de kapel van Eiteren te plaatsen. Dit middeleeuwse kerkje werd na de beeldenstorm in 1579 gesloopt, maar de funderingen zijn weer opgegraven en blootgelegd, zodat de oude kapel weer zichtbaar is. Na allerlei omzwervingen is het Mariabeeldje in 1936 in de kerk van IJsselstein geplaatst.

Jaarlijks vindt op de vierde zondag in juni de Ommedracht plaats, een processie en historische optocht, waarbij het beeldje wordt meegedragen van de St.-Nicolaasbasiliek naar de restanten van de kapel van Eiteren en terug (een tocht van ongeveer 3,5 km). In 2026 vindt de Ommedracht plaats op zondag 28 juni. U kunt als pelgrim bij de stoet aansluiten. ■

Hugo Kolstee

Hoopvolle preken

Wat neemt een mens mee de toekomst in? Deze vraag wordt in dit boek besproken aan de hand van een dertigtal preken, die oud-pastoraal werker Siem van Diepen in Bergen en Schoorl gehouden heeft. De Bijbel, moderne literatuur maar ook opmerkingen van de dorpelingen vormden daarvoor de basis. Ze laten zien dat er veel in verandering is met daarbij de vraag wat nog van waarde is, want het is hoog tijd dat zulke vragen weer gesteld worden.

Hoog tijd. Hoopvolle preken | Siem van Diepen | verkrijgbaar in de beide boekhandels in Bergen NH en bij de auteur: siemvandiepen@hotmail.com | € 10,00 (excl. verzendkosten)



Hildegard van Bingen

In het begin was het Woord en het woord was bij God. En God sprak. En zo schiep God de wereld uit liefde – een liefde die in alle schepselen leeft. Deze groene schepingsvisie van Hildegard van Bingen heeft een grote relevantie voor deze tijd, waarin de aarde en de kosmos worden bedreigd. In dit nieuwe boek over Hildegard van Bingen – abdis,

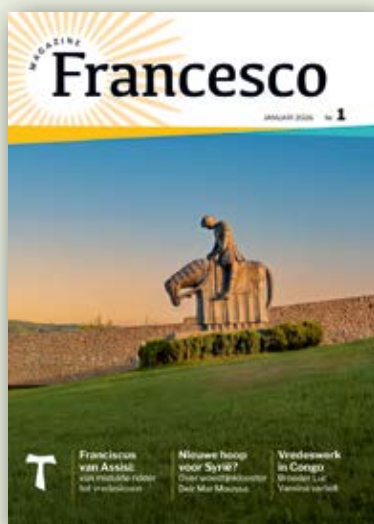


mystica, musica, natuurkenner – staan de vrouwengestalten Caritas en Wijsheid centraal in de visioenen van Hildegard. Met levensbeschrijving en uitleg bij haar visioenen en miniaturen.

Schepping uit liefde | Kitty Bouwman | ISBN 9789493395503 | Adveniat | www.jongbloedmedia.nl | € 29,99

Francesco, een nieuw magazine

Het Franciscusjaar (zie ook pag. 6 – red.) franciscaanse familie in Nederland en Vlaanderen ook aanleiding voor een nieuw magazine gebaseerd op de Franciscaanse kernwaarden verbondenheid, eenvoud, vredevol, duurzaam en spiritueel, waarin vier



edities samengaan. Vanwege het Franciscusjaar zullen de thema's van de eerste jaargang verwijzen naar kernmomenten uit het leven van Franciscus. Het eerste nummer (januari 2026) heeft als thema 'vrede'.

Francesco Magazine | abonnement via administratie@francesco-magazine.org

Bestaanszekerheid

Van het op 7 november 2025 gehouden symposium is een bundel verschenen met alle inleidingen en relevante teksten uit de sociale leer van de Kerk. Meer informatie op de website www.cslk.nl, waar ook een verslag te lezen is van dit symposium.

De sociale leer toegepast op bestaanszekerheid | mail 'bundel bestaanszekerheid' met uw naam en postadres en eventueel het aantal te bestellen exemplaren naar: info@cslk.nl | € 9,95 (plus verzendkosten ad € 3,92).

Vrede zij u

'Vrede zij met u allen.' Met deze woorden begroette paus Leo XIV de Kerk en de wereld. De eerste woorden ook van de Verrezen Heer aan de leerlingen. De Vaticaanse uitgeverij heeft een boekje gepubliceerd met de eerste toespraken van *Papa Prevost*, van de eerste weken van zijn pontificaat, waarin hij de hoop uitsprak op een ontwapende en ongewapende vrede.

Peace be with you. My words to the church and the world | paus Leo XIV | ISBN 978-0063514812 | Libreria Editrice Vaticana | verkrijgbaar via internationale boekwebsites | € 15,00 (prijzen kunnen variëren)



ONZE LIEVE VROUW TER NOOD

Retraites 2026



26 februari - 1 maart:

De kracht van vergeving.

Rolf Wagenaar (pr).

22 - 25 mei:

De Heilige Geest, onze helper?

Cor Mennen (pr).

13 - 16 augustus:

Maria, onze Moeder en Voorspreekster.

Jim Schilder s.s.s. (p).

31 augustus - 4 september:

Midweek over de Engelen.

Augustinus Aerssens o.p. (p).

3 - 6 december:

Adventsretraite.

Ward Biemans sj. (p).

Geestelijke oefeningen van Ignatius:

28 januari - 1 februari en 15 - 18 oktober voor vrouwen.

25 - 29 november voor mannen.

meer informatie: www.olvternood.nl

Amsterdam: Stille Omgang

De Stille Omgang 2026 wordt gehouden in de nacht van **21 op 22 maart 2026**. Zie ook pagina 13.

Assisi (Italië): HH. Franciscus en Clara

8 t/m 13 april

diaken Rob Mascini (06-26795701 robmascini@gmail.com)

1 t/m 5 oktober

diaken Rob Mascini (06-26795701
robmascini@gmail.com)

Banneux (België): 'Maagd der armen'

15 t/m 19 mei

Banneux comité bisdom Haarlem-Amsterdam
banneux.bisdomhaarlem@outlook.com

Beauraing (België): Maria met het gouden hart

16 t/m 19 mei

gewone bedevaart Nederlands
Beauraing Comité Pro Maria

19 t/m 22 september

zorgbedevaart Nederlands Beauraing
Comité Pro Maria | pastor Fred Deen
(fh.deen@kpnmail.nl)

Elzas (Frankrijk)

26 april t/m 2 mei

kathedraal- en abdijtocht door de Elzas | diaken
Rob Polet (06-27256730 | polet.elc@jezuieten.org)

Heiloo: O.L.V. ter Nood

072-5051288 | www.olvternood.nl

Kevelaer (Duitsland): O.L.V. Troosteres van de Bedroefden

6 t/m 8 juli

Broederschap Haarlem-Amsterdam en Volendam/
West-Friesland | Dea Broersen (06-25021417
kevelaerbedevaart@outlook.com)

Rome, Italië



Stille Omgang, Amsterdam



Lourdes, Frankrijk



Kevelaer, Duitsland



Elzas, Frankrijk



ga
re
maak een

Christoffel Reizen

073 – 2034144

www.christoffelreizen.nl

info@christoffelreizen.nl



Op is... bedevaart

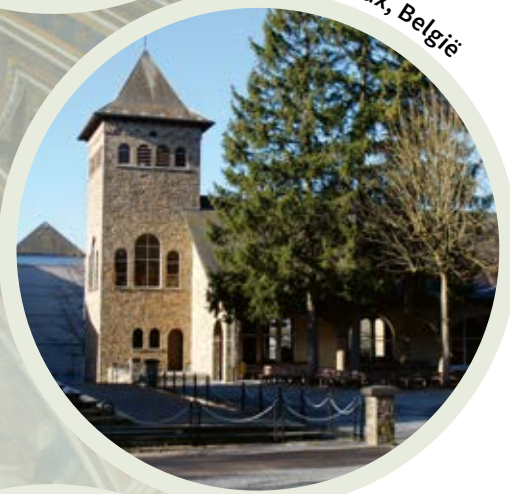
Beauraing, België



Assisi, Italië



Banneux, België



Lourdes (Frankrijk): O.L.V. Onbevlekt Ontvangen

25 april t/m 2 mei

Lourdesgroep Haarlem (TGV-trein)

11 t/m 19 september

Lourdesgroep Haarlem (bus)

13 t/m 18 september

Lourdesgroep Haarlem (vliegtuig) | diaken
Philip Weijers (06-53887641 | www.lourdes-groep.nl)

25 april t/m 2 mei

Lourdesbedevaart Volendam (vliegtuig)
Jan en Maartje Tol-Veerman (06-14921460
tol.jan@hotmail.nl)

31 mei t/m 8 juni

Lourdesbedevaart (bus) 'Op weg in eenheid'
(Amsterdam, IJsselstein, Woerden)
Bert Hilhorst (06-50634435
bert.hilhorst@live.nl)

18 t/m 23 september

Westfriese Lourdes Bedevaart (vliegtuig)
Harry Vet (0228-514040
ham.vet@quicknet.nl)

13 t/m 18 september

parochie Sint Jan de Doper (vliegtuig)
Paul Bergen (06-22370382
secretariaat@sintjandedoper.nl)

13 t/m 18 september

Stichting Lourdesgroep Santpoort (vliegtuig)
Ton Joosten (06-14283080
lourdesgroepsantpoort@gmail.com)

Rome (Italië): graven van de HH. apostelen Petrus en Paulus

9 t/m 14 maart

Op weg naar Pasen | diaken Rob Mascini
(06-26795701 robmascini@gmail.com)

7 t/m 12 december

Op weg naar Advent
diaken Rob Mascini (06-26795701
robmascini@gmail.com)

Huis voor de pelgrim

043 - 3215715

www.huisvoordepelgrim.nl

info@huisvoordepelgrim.nl



Ingrid Henkemans is erfgoedspecialist van Museum Catharijneconvent en inventariseert en adviseert de kerken van het Bisdom Haarlem-Amsterdam.

Klein maar fijn

't Sint Jansmuseum in Noord-Scharwoude

Parochies en kerken zijn erfgoed- en schatbewaarders. De gebouwen zijn in een bepaalde stijl opgetrokken. In iedere kerk zijn er kunstschaten: van een glas-in-loodraam tot een heiligenbeeld, van liturgische voorwerpen tot aan kunst met een grote K. SamenKerk opent voor u een klein kiertje van deze schatkamer.



Foto's: Jan Hoedjes

W

ie heeft ooit van het 'rijk der duizend eilanden' gehoord? Het klinkt als een exotische plaats waar je het vliegtuig voor moet nemen om er te komen. Niets is echter minder waar. Dit

rijk bestaat uit Broek op Langedijk, Zuid-Scharwoude, Noord-Scharwoude en Oudkarspel. Deze vier lint dorpen noemt men 'De Langedijk'. Ze wordt zo genoemd, omdat deze regio tot begin van de jaren zeventig van de vorige eeuw uit kleine strookjes land bestond waar boeren hun vee op lieten grazen en hun gewassen op teelten. Het Sint Jansmuseum dat gevestigd is in het Kloosterhof in Noord-Scharwoude geeft de bezoeker een impressie van het (religieuze) leven in West-Friesland.

In 2003 werd naast de imposante Sint Jan de Doperkerk het parochiegebouw 'Het Kloosterhof' gerealiseerd. Het grote gebouw verenigt verschillende functies in zich. Zo is er een kleine kapel, een ontmoetingsruimte, een rouwkamer én het op de zolder gevestigde Sint Jansmuseum. Wie de trappen van het Kloosterhof beklimt, betreedt een museum dat een venster voor bezoekers wil zijn op het religieuze en het dagelijkse leven in deze contreien.

Bulthuis beelden

Bij binnenkomst valt meteen de vitrine op waarin een aantal beelden van de Fries Nanning Hendrik Bulthuis (1885-1977) staan. Bulthuis groeide op in armoede en was eerst groentekweker. In de avonduren restaureerde hij platbodems, die hij ook van gesneden sierwerk voorzag. Deze techniek gebruikte hij vanaf 1920 voor het snijden van beelden, zonder dat hij daarvoor opgeleid was. In veel beelden verwerkte hij historische gebeurtenissen. Zo staat daar een stoere marinier met bezem in de hand. Dit beeld verwijst naar de mariniers uit Den Helder, die in 1967 het plein voor het Centraal Station in Amsterdam schoon veegden van provo's die daar rondhingen en voor onveiligheid zouden zorgen. Alle beelden heeft het museum in langdurig bruikleen van de Stichting Collectie Nanning Hendrik Bulthuis.

Ruilverkaveling

Een ander onderdeel van de programmering is de tijdelijke tentoonstelling. Die gaat over de grote ruilverkaveling van de Geestmerambacht die van 1970 tot 1975 duurde. In die periode veranderde de omgeving van dit 'rijke der duizend eilanden' met kleine slootjes en tuinderijen tot grote aaneengesloten landbouwpercelen. Het verhaal wordt met archiefphoto's van particulieren uit de omgeving en nieuwsartikelen uit lokale en landelijke dagbladen ondersteund.

't Katholieke West-Friese leven

Naast deze ingrijpende gebeurtenis is veel aandacht voor de verschillende facetten uit het leven van de gewone katholieke West-Fries. Zo zien we attributen die gebruikt werden voor het bewerken van het land en het oogsten van de (rode en witte) kolen, maar wordt ook de eeuwenoude West-Friese sport kolven die ter recreatie wordt beoefend getoond. Daarnaast worden allerlei religieuze objecten uit de omgeving tentoongesteld, waaronder kelken en cibories. Een vaandel

van de R.K. Land- en Tuinbouwbond, afdeling Langedijk illustreert mooi het agrarische leven van een katholiek gezin met man, vrouw en kinderen met aan hun voeten allerlei producten van het land terwijl rechts achter hen de Sint Jan de Doper met zijn toren oprijst.

Tot slot zijn de beelden van kunstenaar John Bier (1936) erg de moeite waard. Hij maakte in opdracht van het museum de vier patroonheiligen van verschillende

kerken in de omgeving. Interessant zijn de ontwerpschetsen die hij van deze heiligen maakte en achter de beelden hangen. Daarnaast heeft hij onder andere voor Alkmaar, Camperduinen en Sint Pancras

Een museum dat een venster voor bezoekers wil zijn op het religieuze en het dagelijkse leven



verschillende beelden gemaakt waarvan kleine replica's in een vitrine staan.

Maar wat een bezoek aan het Sint Jansmuseum vooral kleur geeft zijn de enthousiaste verhalen van de vier vrijwilligers. Deze 'locals' vertellen graag over verleden en heden van hun dierbare rijk der duizend eilanden en de gebruiken van haar bewoners. ■

Ingrid Henkemans



Openingstijden Sint Jansmuseum:
donderdag (09.00-12.00 uur), zondag
(13.00-16.00 uur) of op afspraak (06-37609684).
Dorpsstraat 516, Noord-Scharwoude.
www.sintjandedoper.nl/sint-jan-museum
Een gift na het bezoek wordt zeer gewaardeerd.



Een klein winkeltje met een groot hart

In de smalle straatjes van het Doolhof (in 't hart van het oude Volendam) ligt een winkeltje verscholen waar de tijd lijkt stil te staan. Achter het bescheiden uithangbord van *Het Religieuze Boek en Beeld* wacht een wereld vol kaarsen, beelden en verhalen. De geur van was en verse koffie hangt in de lucht. En achter de toonbank staan twee vrouwen met dezelfde rust als de heiligen op de planken om hen heen: Karin en Nel Steur.

Ze zijn vrijwilligers, net als de ruim vijftien anderen die het winkeltje draaien en houden. “We verkopen hier beelden en boeken,” zegt Karin, die ook beheerder is. “Maar mensen komen net zo goed voor een praatje. Ze vragen wat iets betekent, of vertellen waarom ze iets kopen. Soms zoeken ze troost. En dat is het mooie: hier mag alles even stilstaan.”

Het winkeltje kent een lange geschiedenis. Het werd begin jaren tachtig opgericht door Karins ouders, aanvankelijk aan huis in de Jan Sluiterstraat. „Mijn ouders waren actief in gespreksgroepen,” vertelt Karin.

“Ze wilden verdieping in het geloof bieden, en begonnen daarom met religieuze boeken. Geestelijke lectuur, Bijbeluitleg, dat soort dingen. Later kwamen de beelden erbij, en in 1995 verhuisden ze naar het Doolhof.” De winkel zelf is in al die jaren nauwelijks veranderd. De toonbank is nog dezelfde als toen, het middenstuk ook. „De gordijntjes zijn ooit wel vervangen door Aagt – die inmiddels overleden is,” zegt Karin, terwijl ze naar de kleurrijke stof wijst. “Het heeft iets vertrouwds, alsof de tijd hier niet doortikt zoals buiten.”

Kaarsen, beelden en verhalen

De planken staan vol: Maria's in alle formaten, Sint-Jozef, Antonius, het Kindje van Praag. Daartussen rozenkransen, kaarsen, kruisjes, kribbetjes. Toch is het assortiment niet het belangrijkste. Nel vertelt over een man die hier ooit vaak kwam. “Hij haalde altijd kaarsen,” zegt ze. “Op een dag wilde hij een kop koffie. Ik had eigenlijk geen tijd, maar ik zei: ‘ga jij maar zitten, vertel maar.’ De man vertelde over een dierbare die als een veranderd mens terugkwam van een bedevaart naar Lourdes. ‘Maria zit in me,’ had hij gezegd. En toen hij

later ziek werd, zei hij op zijn sterfbed na het afscheid: 'Nu moeten jullie weggaan, Maria staat op me te wachten.' Nel glimlacht bij de herinnering. 'Ik zei tegen hem: dat is nou geloof. Dat kun je niet bedenken. Hij haalde er kracht uit. En ik dacht: dát is precies wat hier gebeurt. Mensen vinden iets wat ze niet kunnen uitleggen, maar wel voelen.'

Wie binnenloopt, merkt het meteen: er hangt een serene rust. Misschien is dat wat bezoekers trekt, ook als ze niet kerkelijk zijn. 'Veel mensen weten niet eens precies wat ze zoeken,' zegt Karin. 'Ze zijn op zoek naar iets, naar betekenis misschien. En dan vinden ze iets wat hen aanspreekt, en daar halen ze troost uit.'

Nel knikt. 'Voor mij gaat het vooral om liefde,' zegt ze zacht. 'Dat hoop ik dat mensen voelen als ze binnenkomen. Liefde en rust. En soms gewoon een luisterend oor. Er zijn hier gesprekken gevoerd die ik nooit zal vergeten.'

Wat *Het Religieuze Boek en Beeld* onderscheidt, is dat het geen gewone winkel is. Het is een stichting – zonder winstoogmerk – en veel van wat hier te koop is, wordt gedoneerd.

'We hebben een mengelmoe van van alles,' zegt Karin. 'Soms brengen mensen beelden, die ze overhouden na het overlijden van hun ouders. Ze willen het niet weggooien, maar het moet wel op een goede plek terecht komen. Dan brengen ze het hier.' Sommige voorwerpen hebben een lange reis achter de rug. De kaarsen komen inmiddels van een nieuwe leverancier in België. 'Onze vorige, Nederlandse leverancier is ermee gestopt,' legt Karin uit. 'Dus moesten we op zoek naar een ander, en zo kwamen we bij deze uit. Ze leveren prachtige kaarsen, en het past ook goed bij ons.'

De prijzen blijven bewust laag. 'We willen dat het voor iedereen toegankelijk blijft,' zegt Nel. 'Het geloof is voor iedereen. En soms komt er iets unieks binnen, maar dan nog proberen we het schappelijk te houden.'

Oude gewoontes, nieuwe generaties

Het geloof verandert, ook in Volendam. Maar verdwijnen doet het niet, merken Karin en Nel. 'De oudere generatie komt trouw terug,' zegt Karin. 'Mensen van zeventig, tachtig jaar, die kaarsen komen halen voor hun kinderen of kleinkinderen. En soms komen die dochters later met hun eigen kinderen. Dan krijgen die kindjes een klein kaartje of een beeldje en zijn ze helemaal blij. Hoe simpel het ook is, dat doet iets.'

Opvallend is dat er ook steeds meer jongeren over de drempel stappen. 'Tien jaar geleden zag je dat niet,' zegt Nel. 'Nu zie ik vaker jonge mensen die zoeken naar zingeving. Ze zeggen: 'Ik ga niet naar de kerk, maar ik geloof wel.' Dat vind ik hoopgevend.'

De vrijwilligers zijn het hart van de stichting. Zonder hen zou het winkeltje niet kunnen bestaan. 'We doen het echt samen,' benadrukt Karin. 'Zonder die vijftien mensen was het al lang afgelopen. Dat vind ik uniek. Ze dragen het allemaal een warm hart toe.' Toch is het meer dan vrijwilligerswerk alleen. Het is ook een vorm van geloofsbeleving, van verbondenheid. Nel zegt: 'Voor mij is het elke keer een goed gevoel als ik

hier binnenkom. Ik zeg altijd even hallo tegen alle heiligen. Ze hebben allemaal bestaan, allemaal een leven gehad. En dat besef vind ik mooi. Ik sta er open voor.' Karin knikt. 'Ik ben ermee opgegroeid. Voor mij voelt het als een plek waar iets hangt, iets devoots. Het is iets wat ik thuis niet op die manier heb, maar hier wel voel.'

Hoop en vertrouwen

De toekomst van *Het Religieuze Boek en Beeld* is onzeker, zoals bij veel kleine initiatieven. Toch hebben de dames vertrouwen. 'We hebben de coronatijd overleefd,' zegt Karin. 'Dat alleen al is bijzonder.' Nel kijkt even naar de beelden om haar heen. 'Ik hoop dat dit blijft,' zegt ze. 'Voor de Volendammers, voor iedereen die er baat bij heeft. Geloven zit in jezelf. En dit winkeltje helpt om dat weer even te voelen.'

Buiten blijven toeristen even staan bij de etalage, aange trokken door de nostalgie. Binnen wordt een beeld voorzichtig afgestoft, een kaars rechtgezet. Wat ooit begon in een woonkamer in de Jan Sluiterstraat, leeft veertig jaar later voort in een straatje vol geschiedenis. Nog altijd worden hier boeken doorgegeven, beelden gekoesterd, verhalen gedeeld. En zolang er iemand is die een kaars aansteekt voor een ander, blijft deze plek zijn betekenis behouden. ■

Kevin Mooijer



Kevin Mooijer is hoofdredacteur van weekblad *Nieuw Volendam* (NIVO). Dit artikel verscheen eerder in dit weekblad.

Je kerk is zo gek nog niet.

Geef dan nu voor je kerk!

inspiratie en rust
ontmoeting met God
zorg voor elkaar

Hoe kun je de parochie steunen? Op de wijze die je het prettigst vindt! Zoals:

- Maak een bedrag over naar de bankrekening van de parochie.
- Maak verspreid over het jaar een (kleiner) bedrag over via automatische incasso. Makkelijk voor jou en prettig voor ons. Neem hiervoor contact op met de parochie.
- Neem de parochie op in je testament (= legaat). Kost je nu niks, maar je geeft in de toekomst. Je parochie informeert je graag.
- Spreek met je parochie af dat je gedurende een periode van 5 jaren een vast bedrag overmaakt aan de parochie (lijfrente). Dit geeft een hogere fiscale aftrek.



Onder de goede inzendingen worden drie winnaars geloot. Zij ontvangen dit unieke tegeltje '50 jaar SamenKerk', een collector's item!



Horizontaal

- 1 Dit krijgt het muisje nog
- 7 Teleurstellende neus
- 8 Wij zijn een wereldmacht
- 10 Is bezig en kan vliegen
- 11 Herhalende noot
- 12 Oordelen liggen op het strand
- 15 Van wie is het zeegras?
- 16 Hoog familielid
- 17 Geestelijk met pensioen?
- 18 Inhaalwedstrijd
- 20 Dat is hij
- 21 Is bij het woord
- 23 Achter kleine paardjes

1		2	3	4	5		6
	SK	7				SK	
8	9	SK	10		SK	11	
12		13			14		
15				SK	16		
17		SK	18	19	SK	20	
	SK	21			22	SK	
23							

Verticaal

- 1 Vloeibaar voedsel op de muur?
- 2 Die noot komt eraan
- 3 Een opening voor een wijnmaat op een schip?
- 4 Zo heten veel voetbalclubs in Spanje
- 5 Half rokje?
- 6 Een kort akkoord
- 9 Moderne digitale oplichting
- 11 Deze notenjongen is alleen

- 13 Aanroep van edelgas?
- 14 Sanitair in Italië
- 19 Zojuist een stap gedaan
- 21 Koffie?
- 22 Muzikale ruiter

Stuur uw oplossing (met vermelding van naam en adres) vóór 15 maart naar: Redactie SamenKerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Of mail naar: samenkerk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Winnaars kerstpuzzel 2025

De oplossing van de kerstpuzzel was: **Al vijftig jaar is SamenKerk Nederlands mooiste en lezenswaardigste bisdomblad, dat ik elke keer weer graag lees want ...** De veertig winnaars hebben informatie ontvangen over hun gewonnen prijs. De tien winnaars van de hoofdprijs hadden deze aanvulling aangeleverd:

- dan voel ik me echt Samen Kerk!
- het informeert, inspireert en verbindt lezers met een boodschap van geloof, hoop en liefde!
- het brengt parochies bij elkaar, geeft het gevoel van gemeenschap en heeft altijd een leuke puzzel.
- het verwoordt mijn vragen, twijfel en mijn kracht, en geeft mij richting, hoop en licht op elke bladzij die mij wacht.
- het verbindt en inspireert mij met het geloof, de mensen en de verhalen uit ons bisdom.
- het weet geloof, actualiteit en menselijkheid op een warme en toegankelijke manier met elkaar te verbinden.
- SamenKerk geeft me inspiratie om mijn geloof actueel te houden. Daarnaast ben ik geïnteresseerd in de artikelen over actualiteit en het kerkelijk nieuws. Het ziet er uitnodigend uit en ik neem het graag mee uit de kerk en lees het geïnteresseerd thuis.
- het blad verbindt ons met alle kerken en gelovigen in ons bisdom.
- er staan mooie artikelen en leuke puzzels in!
- het is de parel van het bisdom.

Bisschoppelijk gedelegeerden

pastoor Álvaro Rodríguez Luque	gedelegeerde voor bedevaarten
pastoor Marco Cavagnaro	gedelegeerde voor missie
pastoor Nico van der Peet	gedelegeerde voor de religieuzen
pater Ward Biemans s.j.	gedelegeerde voor de internationale- en migrantengemeenschappen
diaken Eric Wiss	gedelegeerde voor de geestelijk verzorgers in zorginstellingen
plebaan deken Eric Fennis	gedelegeerde voor de liturgie en ceremoniële aangelegenheden
rector Jacques Quadvlieg	gedelegeerde voor (katholiek) onderwijs (secundair en hoger)
diaken Wim Balk	gedelegeerde voor (katholiek) onderwijs (Primair en Pabo's)
diaken Wim Timmer	bisschoppelijk referent voor het Jodendom

Agenda

Wijzigingen voorbehouden

Februari 2026

18 februari: Aswoensdag
begin van de Veertigdagentijd | begin
van de bisschoppelijke Vastenactie
www.vastenactie.nl

20 – 22 februari: tiener- en
jongerenweekend BreakThrough
www.jongbisdromha.nl

22 februari: eerste zondag
Veertigdagentijd

25 februari: tweede zondag
Veertigdagentijd

Maart 2026

1 maart: tweede zondag Veertig-
dagentijd

7 maart: Oriëntatiedag seminarie
H. Willibrord (Heiloo)
www.willibrordseminarie.nl

8 maart: derde zondag Veertig-
dagentijd

15 maart: vierde zondag Veertig-
dagentijd | Zondag Laetare

18 maart: feest van H. Mirakel van
Amsterdam (om 17.00 uur H. Mis
in de Begijnhofkapel, Amsterdam)
t/m 21 maart Mirakelweek

19 maart: hoogfeest van Sint Jozef

21-22 maart: Stille Omgang
(Amsterdam)
www.stille-omgang.nl | zie pag. 13

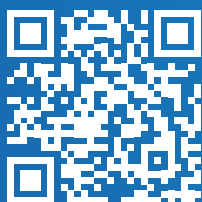
22 maart: vijfde zondag Veertig-
dagentijd

25 maart: hoogfeest van de aan-
kondiging van de Heer (Maria
Boodschap)

29 maart: Palmzondag | begin van
de Goede Week

1 april: Chrismamis (kathedrale
basiliek H. Bavo, Haarlem | 19.30 uur)

Vertrouwd op weg, verrijkt weer thuis



Ook in 2026 gaan we samen op weg naar plekken die raken en inspireren: Lourdes, Rome, Assisi, Polen en meer. **Pelgrimeren verbindt. Met elkaar en met God. Pelgrimeren in geloof.**

Kijk via de QR-code naar ons actuele reisaanbod voor 2026.



Christoffel
reizen



Christoffel Reizen werkt nauw samen met parochies om geloofsgemeenschappen te revitaliseren en de essentie van pelgrimeren te laten ervaren.

Bel of mail ons: uiteraard komen we graag bij u langs.

info@christoffelreizen.nl

073 203 41 44